

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^E JAARGANG

WOENSDAG 23 MEI 1934

No. 960

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walree; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnementen volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

INHOUD.

	Blz.
DE GEVOERDE CONTINGENTEERINGSPOLITIEK door Mr. Dr. E. Tekenbroek	464
De tarweconferentie te Londen door A. P. Schilthuis ..	467
De ontwikkeling van den wereldzuivelexport door Dr. B. Ammerlaan	469
De Rijksmiddelen over April 1934	472
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Fransche Saarmijnen in 1933 door Dr. W. Cartelieri	473
AANTEEKENINGEN:	
De begroting van het Landbouwerisisfonds in de Tweede Kamer	474
Nieuwe Centrale Banken in het Britsche Wereldrijk	476
Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek	476
De economische toestand van Rotterdam in het eerste kwartaal van 1934	477
MAANDCIJFERS:	
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	478
STATISTIEKEN	479—482
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

22 MEI 1934.

Deze week zijn de geldprijzen langzaam aan nog verder teruggelopen. Privaat-disconto is van $1\frac{1}{4}$ op $1\frac{1}{16}$ pCt. gekomen. Call werd tenslotte op $\frac{1}{2}$ pCt. gedaan. Prolongatie noteerde de geheele week 1 pCt. Zooals verwacht werd, stelt de Minister van Financiën op 24 Mei a.s. de inschrijving open op schatkistpapier ten bedrage van f 85 millioen; hiervan dienen f 55 millioen ter verlenging van aflopend papier.

* * *

Van de wisselmarkt valt maar weinig te melden. De stemming was nog steeds ongeanimeerd; de hoofddeviezen veranderden nauwelijks. Den \$/£ koers heeft men deze week op ongeveer 5.11 gehouden. Hier kwamen Ponden van 7.53 op 7.51, terwijl de Dollar zich rond de 1.47 bewoog. Marken waren aangeboden; zij noteerden tenslotte 58.05. Effecten Sperrmarken lagen zeer aangeboden in verband met nieuw te verwachten bepalingen inzake het gebruik van deze Marken. Fransche Francs $9.73\frac{1}{2}$, Belga's 34.46 met zeer weinig variatie. Zwitsersche Francs kwamen van 47.88 op 47.95. Canadeesche Dollars nog steeds boven New-York $1.47\frac{1}{2}$. Argentijnsche Pesos ca. $34\frac{1}{2}$.

Termijn Ponden noteerden lager; het agio is op $\frac{1}{4}$ c. resp. $\frac{3}{4}$ c. teruggelopen. Dollars op een- en drie-maanden werden rond den contanten koers verhandeld.

Ook op de goudmarkt bleef het stil; Eagles noteerden $2.47\frac{1}{2}$, Sovereigns 12.07, Gouden Tientjes $10.07\frac{1}{2}$. Baren, levering Amsterdam, rond den prijs van De Nederlandsche Bank, levering Londen ongeveer f 1647,—. Duitsch bankpapier was onder de 57 aangeboden.

DE GEVOERDE CONTINGENTEERINGS-POLITIEK.

Ten tweede male heeft de Minister van Economische Zaken in een nota, aangeboden aan de Staten-Generaal, rekening en verantwoording afgelegd van de door de Regeering gevoerde contingentieeringspolitiek. De Nota bestaat uit twee deelen: „Een algemeen overzicht van de gevoerde contingentieeringspolitiek” en „Overzichten der afzonderlijke contingentieeringen”, waaraan een vijftal bijlagen met statistische gegevens en grafieken zijn toegevoegd.

Hoe interessant de door den Minister overgelegde feitelijke gegevens ook moge zijn, de nota ontleent o.i. in de allereerste plaats haar beteekenis aan het hier bovengenoemde eerste deel. In een sierlijk en glad loopend betoog zet de Minister in 9 bladzijden de algemeene principes uiteen, waardoor hij zich bij de contingentieeringspolitiek heeft laten leiden. Bij het lezen van dit betoog kan men soms het gevoel niet onderdrukken, dat het op bepaalde punten wat al te glad loopt.

Erkenning van de nadeelen van contingentieering.

De nota bevat uiteraard bijna uitsluitend gegevens, die moeten dienen ten bewijze van de heilzame werking van de getroffen contingentieeringsmaatregelen. Toch blijkt de Minister niet geheel blind te zijn voor de nadeelen, die de contingentieeringsmaatregelen met zich brengen, in het bijzonder voor den handel. Door gebruik te maken van de bevoegdheid van art. 2 der Crisisinvoerwet is getracht zooveel mogelijk aan de onbillijke en nadeelige gevolgen, die contingentieeringsmaatregelen voor den handel met zich brengen, tegemoet te komen. Een en ander gaf aanleiding tot een groot aantal incidenteele regelingen, „waarvan de opsomming niet slechts ondoenlijk is, doch tevens ongewenscht was”. Ligt hierin dus één van de oorzaken, waarom de nota bijna uitsluitend de „lichtzijden” der genomen maatregelen laat uitkomen, tusschen de regels door kan men echter op verschillende plaatsen lezen, dat men bij de gevoerde politiek wel eens heeft misgetast. Zoo lezen wij op pag. 10, dat de met de eerste contingentieeringsmaatregelen opgedane ervaring het mogelijk heeft gemaakt, dat bij de latere maatregelen de belangen van de betrokken groepen allengs zuiverder konden worden uitgemeten en op pag. 17, dat door de erkenning, dat bij de uitvoering der contingentieeringsmaatregelen rekening diende gehouden te worden met seizoenvariaties, door de nauwkeuriger bepalingen betreffende de artikelen, die wel en die niet onder de contingentieeringsbesluiten vallen, en door de belangrijke verlaging der consentgelden, tal van aanvankelijk gerezen bezwaren ondervangen zijn. Dat in den beginne aan een en ander wel eens iets ontbroken heeft, wordt hier dus feitelijk erkend; overigens kan men daarvan moeilijk iemand een verwijt maken, omdat men t.t.t. voor een geheel nieuwe materie stond, maar de kritiek, die er in den beginne op de contingentieeringspolitiek is uitgeoefend, vindt er tevens zijn rechtvaardiging door.

Een niet minder belangrijke erkenning van een bij de contingentieeringspolitiek zich voordoend euvel lezen wij nog op blz. 17. Het feit, dat de handel met het vorderen van den leeftijd der wet steeds meer in verouderde banen werd teruggedrongen, wordt daar als een belangrijk nadeel gekenschetst, dat door de wet niet kon worden overwonnen. Gelijk bekend is, is in dit euvel door de jongste wijziging der Crisisinvoerwet ten deele voorzien. De Minister meent, dat dit euvel tot een oplossing is gebracht; dit lijkt ons wat te sterk uitgedrukt, want dat de handel thans volledige vrijheid heeft om binnen het raam van het een uitvloeiende van het verloop van de onderhandeltotale contingent, zelf te bepalen, uit welk land geïmporteerd zal worden, kan toch kwalijk beweerd worden. De discriminatie, die thans plaats vindt, is

lingen over een handelsverdrag en niet het resultaat van de krachten, die in het handelsverkeer werkzaam zijn, die er toe leiden de goederen te betrekken uit die landen, waar ze het goedkoopst zijn (zij het dan binnen het raam van het totale contingent).

Het zou o.i. reeds een stap in de goede richting zijn, als bij de verlenging van contingentieeringsbesluiten tot basisjaren worden gekozen, jaren waarin de invoer reeds gecontingenteerd was. Immers in de invoercijfers van die jaren komen de recente verschuivingen in de landen van herkomst der geïmporteerde goederen beter tot uitdrukking, dan in de invoercijfers van de meer in het verleden liggende jaren 1929, 1930, 1931 en 1932 die thans veelal tot basisjaren worden gekozen.

De positieve uitspraak in de nota, dat aangenomen kan worden, dat de handel over het algemeen niet meer in zijn belangen is geschaad dan absoluut onvermijdbaar was en dat het toegebrachte nadeel niet van ernstigen aard is geweest, is o.i. ook wat te bout. Mocht de Minister tot deze conclusie zijn gekomen op grond van het feit, dat minder klachten dan voorheen worden vernomen, dan gelooven wij toch erop te mogen wijzen, dat dit voor een goed deel te verklaren is door het feit, dat de handel het nuttelooze is gaan inzien van de moeite, verbonden aan het trachten om verbeteringen voor zich te bedingen.

Uit de redevoeringen van de Kamerleden Schilt-huis en IJzerman in de Tweede Kamer bij de behandeling van het contingentieeringsbesluit voor geïsoleerde electriciteitsgeleidingen (vergadering d.d. 1 Mei 1934) bleek nog eens duidelijk, welke typische moeilijkheden contingentieeringsmaatregelen voor den handel met zich brengen. Weliswaar zijn de meeste contingentieeringsontwerpen tegenwoordig z.g. hamerstukken, moeilijkheden in principe gelijk aan die, welke door bovengenoemde Kamerleden ter sprake zijn gebracht, doen zich bij vrijwel elke contingentieeringsmaatregel voor.

Ook is voor het probleem der jonge ondernemingen, die over geen basisjaren beschikken, nog geen bevredigende oplossing gevonden, al heeft dit vraagstuk de aandacht van de betreffende instanties en al wordt incidenteel in dit euvel voorzien.

Een groot deel van de artikelen, wier invoer gecontingenteerd is, behoort tot de z.g. mode-artikelen. De productie van dergelijke artikelen vergt dikwijls op korten termijn een geheel nieuwe instelling van de bedrijven. Dit is vooral het geval met de duurdere kwaliteiten; de binnenlandsche afzet daarvan is echter doorgaans te gering om de aanschaffing van de daarvoor benodigde nieuwe machines etc. voor Nederlandsche producenten te rechtvaardigen. Het gevolg is, dat het publiek naar de nieuwe artikelen vraagt, maar ze hier te lande nog niet gemaakt worden en in verband met den beperkten afzet ook niet gemaakt zullen worden. Op zichzelf zou men dit nog niet zoo erg kunnen noemen, omdat het paal en perk stelt aan het toegeven aan de modegrillen. Maar het publiek, en in het bijzonder dat deel er van, dat die doorgaans duurdere modesnuffjes vraagt, is geenszins gebonden aan het koopen hier te lande. De toch reeds laagstaande buitenlandse valuta's prikkelen den reislust, waarbij men zich dan meteen in het buitenland van het noodige voorziet.

De omvang van dit kwaad onderschatte men niet; men mist in de nota vermelding daarvan, terwijl de Minister het toch zonder zijn betoog veel te zwakken had kunnen opnemen, omdat hij er direct aan had kunnen toevoegen, dat al het mogelijke reeds gedaan is om dit euvel zooveel mogelijk uit den weg te ruimen (men denke slechts aan de kwestie der post-pakketjes) en het Crisisinvoerbureau een zekere coulance betoont als het op dergelijke gevallen stuit.

Het al te glad loopende betoog der nota gaf ons aanleiding ook eens op eenige schaduwzijden der contingentieeringspolitiek de aandacht te vestigen.

Te hooge productiekosten als gevolg van de contingententeering.

Sterk de aandacht trekt de uitspraak van den Minister in de nota, dat het productiekosten niveau hier te lande nog steeds aanzienlijk te hoog is. Deze uitspraak is kennelijk gebaseerd op de rapporten van het onderzoek naar de werking der verschillende contingententeeringsmaatregelen, opgenomen in het tweede deel der nota. Onder het hoofd „Loonen” treft men in de meeste der rapporten de klacht aan, dat het loonpeil niettegenstaande de reeds plaats gehad hebbende loonsverlagingen (die zich grootendeels tusschen de 10 pCt. en 20 pCt. bewogen hebben), te hoog is. Aan dit hooge loonpeil wordt dan ook toegeschreven, dat er een groote vraag uitgaat naar en een tekort te constateeren is van goedkoopere vrouwelijke werkkrachten. In sociaal-politiek opzicht is die vervanging van mannelijke door vrouwelijke werkkrachten funest te achten.

De vraag mag opgeworpen worden, of die te geringe daling van de loonen juist niet voor een deel toe te schrijven is aan de contingententeeringspolitiek en de crisispolitiek van de regeering op ander gebied. Deze toch heeft onmiskenbaar tot gevolg, dat de aanpassing van de binnenlandsche prijzen aan het wereldmarktniveau belet of althans vertraagd wordt. Weliswaar blijkt uit de nota, dat de regeering met aandacht de ontwikkeling van de binnenlandsche prijzen gadeslaat en geconstateerd werd, dat de prijzen der gecontingenteerde producten nog aanmerkelijk gedaald zijn, gemiddeld zelfs meer dan de daling der loonen, maar het zal steeds een moeilijk zoo niet een onoplosbaar vraagstuk blijven, of die prijzen voldoende gedaald zijn.

De meest juiste maatstaf lijkt ons hiervoor nog de vergelijking met de prijzen van dezelfde artikelen in de ons omringende landen; van het maken van een dergelijke vergelijking blijkt uit de rapporten niet. Dit lijkt ons een lapsus, daar het wereldprijsniveau in deze toch wel het beste compass is om op te zeilen. De regeering beoogt toch met contingententeeringsmaatregelen in de eerste plaats geen protectionisme, maar de aanpassing van het binnenlandsch prijsniveau aan het prijsniveau op de wereldmarkt langs paden der geleidelijkheid te bewerkstelligen. Heeft die aanpassing plaats gehad, dan zouden ook de contingententeeringsmaatregelen eigenlijk dienen te verdwijnen; handhaving toch zou dan zuiver protectionisme beteekenen. Hiermede willen wij geenszins betogen, dat als de aanpassing zich voltrokken heeft, er zich niet gevallen zouden kunnen voordoen, waarin het raadzaam is het Nederlandsche bedrijfsleven door middel van contingententeeringsmaatregelen te beschermen tegen oneerlijke buitenlandse concurrentie. Ook is het mogelijk, dat men verschillende contingententeeringsmaatregelen wil (zoo men hier al niet heeft te spreken van: moet) handhaven, nu door de jongste wijziging der Crisisinvoerwet de contingententeeringspolitiek „aan een ruimer complex van belangen in het Nederlandsche bedrijfsleven is dienstbaar gemaakt”. Met deze woorden, ontleend aan de nota, wordt bedoeld de omstandigheid, dat invoercontingenten als onderhandelingsobjecten bij handelsverdragen worden gebezigd.

Het criterium van overmatigen invoer.

De Minister verklaart op pag. 13 nog eens uitdrukkelijk, dat aan het criterium van overmatigen invoer, en wel als eenige richtsnoer, steeds zorgvuldig vastgehouden is. Uit hetgeen echter volgt op die uitspraak mag blijken, dat aan dat criterium een zeer ruime uitleg wordt gegeven. Of overmatige invoer aanwezig is wordt niet uitsluitend beoordeeld aan de hand van het verloop der invoercijfers. Naast het absolute invoercijfer wordt nl. ook gelet op het verloop van den export en de veranderingen, die zijn opgetreden in de verhoudingen tusschen in- en uitvoer; er wordt voorts aandacht geschonken aan het

afgenomen binnenlandsch verbruik, er wordt rekening gehouden met dumping hier te lande door buitenlandse producenten, waardoor Nederlandsche producenten slechts met verlies zouden kunnen werken, zelfs wordt wel eens rekening gehouden met een eventueel te verwachten (dus nog niet aanwezige) overmatigen invoer, terwijl het is voorgekomen, dat men is overgegaan tot contingententeering van den invoer van artikelen, waarbij zich overmatige invoer niet voordeed, maar waarbij men een invoerbeperking noodig achtte om een ander contingententeeringsbesluit effectief te maken.

Men zou kunnen zeggen, dat men bij een dergelijke ruime interpretatie vrijwel alles onder overmatigen invoer kan brengen, maar daartegenover staat, dat men met evenveel recht een bepaald verschijnsel als niet vallende onder het complex van verschijnselen door overmatigen invoer in het leven geroepen, kan qualificeeren. In deze laatste omstandigheid vooral ligt o.i. het nut, dat de vermelding in de wet van dit criterium, hoe ruim het ook geïnterpreteerd moge worden, heeft. De Minister kan er altijd een argument aan ontleenen, waarmee hij een vraag naar een bepaalde contingententeeringsmaatregel, die in het raam van zijn politiek niet past, kan afwijzen.

Werd enerzijds zooveel mogelijk vastgehouden aan het criterium van overmatigen invoer, de Minister heeft zich nog andere beperkingen opgelegd. Slechts in uiterste gevallen is hij overgegaan tot de contingententeering van primaire grondstoffen. Een zelfde politiek is zooveel mogelijk ook gevolgd voor secundaire grondstoffen en hulpstoffen. Hij kon deze politiek volgen, doordat hij op industrieën, die door een contingententeeringsmaatregel gesteund worden, pressie uitoefende om hun behoeften aan grondstoffen en halffabrikaten zooveel mogelijk in het binnenland te dekken. Dat deze politiek, evenals een analoge politiek van de Commissie voor Werkverruiming en vele andere overheidsinstanties voor importeurs van buitenlandse producten heel wat onaangenaamheden met zich heeft gebracht, is van algemeene bekendheid.

Onderzoek naar de werkgelegenheid.

Voorts heeft men bij de contingententeeringspolitiek in het bijzonder het werkloosheidsargument op den voorgrond geplaatst. In dit verband wijst de Minister erop, dat men met uitzondering van één geval, den invoer van eindproducten, die tevens het karakter van stapelproducten dragen, niet gecontingenteerd heeft. De productie dier goederen draagt in den regel een weinig arbeidsintensief karakter, zoodat kan worden gevreesd, dat de voordeelen van een eventuele contingententeering voor de profiteerende groepen niet zouden opwegen tegen de nadeelen, welke andere groepen van zoo'n maatregel zouden ondervinden.

Aan de hand van de rapporten hebben wij een opstelling gemaakt van den invloed der contingententeering op de werkgelegenheid in de betreffende industrieën. Blijkens Bijlage III bedroeg de totale invoer in de basisjaren van de gecontingenteerde goederen f 223.700.000. Bij goederen vertegenwoordigende een invoer in de basisjaren van f 193.000.000, dus ruim 86 pCt. van het totaal, was het mogelijk den invloed op de werkgelegenheid na te gaan. Onze berekening gaf het volgende resultaat:

	in honderdtallen
Aantal arbeidsuren per week in het begin van 1931 ¹⁾	43.177
Aantal arbeidsuren per week op het moment, waarop de betreffende contingententeeringsmaatregelen in werking traden ²⁾	39.313
Aantal arbeidsuren per week ult. 1933.	35.538

¹⁾ In de gevallen, waarin de gegevens voor het begin van 1931 niet vermeld zijn, hebben wij genomen de gegevens van het tijdstip, dat daar zoo dicht mogelijk bij ligt.

²⁾ Ook hier namen wij, waar noodig, de gegevens van het tijdstip, dat daar zoo dicht mogelijk bij ligt.

Bij de nadere bestudeering der rapporten bleek ons, dat aan de uniformiteit der rapporten wel het een en ander ontbrak. Het zou o.i. wel aanbeveling verdienen voor eventuele toekomstige publicaties over de resultaten der contingentieeringspolitiek nog meer uniformiteit in de rapporten te betrachten; daardoor wordt het eerst goed mogelijk van de resultaten der contingentieeringspolitiek een totaal overzicht samen te stellen.

Onder de opmerkingen, die aan de rapporten voer-afgaan, lezen wij, dat de gegevens door de fabrikan-ten verstrekt zijn en aangenomen is, dat ze in over-eenstemming zijn met de werkelijkheid. Daarop volgt onmiddellijk een waarschuwing tegen het gebruik van de aldus samengestelde gegevens, een waarschu-wing, die ook slaat op het feit, dat er bovendien eenige schattingen gemaakt moesten worden. Maar als men die waarschuwing in acht neemt, dan „be-staat echter de overtuiging, dat de overzichten een juiste beoordeeling van het effect der verschillende contingentieeringsmaatregelen mogelijk maken.”

In dit deel van de publicatie is kennelijk een accountant aan het woord, die zijn „accountantsge-weten” schoon wascht door de noodige voorbehouden te maken. Van accountantsstandpunt beschouwd alles-zins begrijpelijk; ook schrijver dezès heeft men bij zijn studie voor accountant en daarna in de prak-tijk steeds, en met recht, ingeprent toch vooral niet zonder eigen onderzoek, af te gaan op de gegevens, die overgelegd worden, vooral als degenen, die ze overleggen er belang bij hebben om bepaalde ten-denzen te laten uitkomen. Wij kunnen ons echter niet aan den indruk onttrekken, dat een dergelijk voor-behoud in een geschrift als het onderhavige toch eigenlijk niet noodzakelijk moest zijn.

* * *

In Bijlage IV wordt een overzicht gegeven van het aandeel der gecontingenteerde goederen in den tota-len invoer. Is het echter wel juist den totalen in-voer als vergelijkingsbasis te nemen? Onder den tota-len invoer komen toch goederen voor, die nooit en te nimmer voor contingentieering in aanmerking kun-nen komen; zou men niet een beteren indruk krijgen van de mate, waarin de regeering van de haar bij de Crisisinvoerwet gegeven bevoegdheden gebruik heeft gemaakt als men tegenover elkaar stelde den totalen invoer, die eventueel voor contingentieering in aan-merking zou kunnen komen en den daadwerkelijk reeds gecontingenteerden invoer?

Overigens blijkt uit de gepubliceerde cijfers, dat van deze gecontingenteerd goederen in totaal ca. 28 pCt. van den invoer is afgesneden.

Blijkens de nota zijn de bevoegdheden, die de Crisisinvoerwet aan de Regeering geven, ook ge-bruikt om het tot stand komen van een nauwer contact tusschen de belanghebbenden in een bepaalde branche te bevorderen; op zichzelf werkt een systeem van contingentieeringen trouwens een dergelijke aan-eensluiting reeds in de hand. Tal van ondernemers van den ouden stempel zullen zich bij deze aaneen-sluiting wel moeilijk kunnen neerleggen, omdat deze doorgaans gaat ten koste van de vrijheid. Ons komt het echter voor, dat dit niet de kwaadste zijde van de contingentieering is. Op de schouders van de Re-geering komt echter de niet gemakkelijke taak te rusten er voor zorg te dragen, dat die aaneensluitin-gen niet misbruikt worden om anderen, in het bij-zonder dan de consumenten, te benadeelen.

Contingentieering en protectionisme.

Men zou dikke boeken kunnen volschrijven om de vraag, of het contingentieeren van den invoer al of niet protectionisme is, te beantwoorden. De Mi-nister schijnt in dit verband een onderscheid te ma-ken tusschen eigenlijk en oneigenlijk protectionisme;

hij wijst er nl. op, dat de Regeering de grootste voor-zichtigheid in acht moest nemen om de contingentie-ering niet tot protectie in eigenlijken zin uit te brei-den.

Het Kamerlid Kortenhorst stak bij de hierboven reeds ter sprake gebrachte behandeling van den con-tingentieeringsmaatregel voor de geïsoleerde electrici-teitsgeleidingen in de Tweede Kamer den draak met de Kamerleden Yzerman en Schilthuis, die een waar-schuwend geluid hadden laten hooren; hij noemde hen twee Jorissen, die opgestaan waren om de Draka te bestrijden, zag in hun optreden een unicum in de wereld en constateerde tenslotte met verbazing, dat zij blijkbaar slechts hebben willen „getuigen”, want zij waren tenslotte niet tegen de onderhavige maat-regel.

Toch mag men een dergelijk getuigen in ons par-lement o.i. toejuichen; juist in een periode, waarin het zoo lastig is een voor de praktische economische politiek hanteerbaar criterium van onderscheid te formuleeren tusschen protectionisme enerzijds en door den nood der tijden geboden steunmaatregelen ander-zijds, hebben dergelijke zij het dan bloot „platonische getuigenissen” in ons parlement hun beteekenis, al ware het alleen maar om als tegenwicht te dienen tegen het ultra-protectionistische drijven van be-paalde groepen in den lande, voor een deel bestaande uit direct belanghebbenden, die in Mr. Kortenhorst een buitengewoon bekwaam en slagvaardig woord-voerder hebben.

De positie is thans toch zoo, dat de Regeering met de bevoegdheden, die zij zich allengs op handelspoli-tiek gebied heeft laten geven, in feite een protec-tionistische politiek kan gaan voeren en dan slechts over weinig advocatentalenten behoeft te beschikken om te kunnen betoogen, dat haar politiek binnen het raam van de haar verstrekte bevoegdheden blijft. Het gaat hier thans voor alles om de gezindheid, waarmede de Regeering van die bevoegdheden gebruik maakt. In dit opzicht was ook het debat in de Tweede Kamer over het wetsontwerp tot instelling, afschaffing of verlaging van invoerrecht op korten termijn van buitengewoon groot belang, in het bijzonder dan het met groote meerderheid afstemmen van het amen-dement-Kortenhorst c.s. op art. 2. De dag, waarop die stemming plaats had, was voor de ultra-protec-tionisten (de eigenlijke protectionisten zou men kun-nen zeggen) een kwade dag; men vraagt zich af, of zij niet beter hadden gedaan te luisteren naar den raad, dien het Kamerlid Schouten hun gaf om het niet op een stemming te laten aankomen. De tegenstelling werd thans noodeloos op de spits gedreven; in elk geval mag o.i. niet gesteld worden, dat bij de stem-ming over het amendement-Kortenhorst c.s. de ultra-protectionisten tegenover de vrijhandelaren stonden. Voorstanders van het voeren in het huidige tijdsbestek van een „rücksichtslose” vrijhandelspolitiek, zitten wellicht niet meer in ons parlement.

Vooral waar het in deze gaat om de gezindheid, waarmede de Regeering van de haar gegeven be-voegdheden gebruikt maakt, zal men in den persoon van dengene, die op den opengevallen zetel van Minis-ter Verschuur zal komen te zitten, meer dan in we-tenschappelijke vertoogen en uitvoerige ministe-riele nota's het antwoord moeten vinden op de vraag of de Regeering naar het protectionisme in eigenlij-ken zin zal overgaan. Het komt ons voor, dat in den ondubbelzinnigen uitslag van de stemming over boven-genoemd amendement voldoende aanwijzing te vinden is om aan te nemen, dat de opvolger van Minister Verschuur niet in de kringen van de ultra-protec-tionisten gezocht zal worden.

De vraag of Minister Verschuur van de bevoegd-heden der Crisisinvoerwet al of niet gebruik heeft gemaakt voor het voeren van een protectionistische politiek in eigenlijken zin, valt moeilijk te beantwoorden. Eigenlijk kan op deze vraag eerst een ant-

woord gegeven worden, nadat nog eenige jaren verlopen zijn en de toestanden weer normaal zijn geworden. Voor goed begrip zij er op gewezen, dat wij onder normaal niet verstaan terugkeer van de toestanden van vóór den oorlog of zoo men wil van 1920 of een ander jaar; dat is een „wensch-droom”. Onder normaal moet o.i. verstaan worden: meer gestabiliseerde toestanden, waarbij de veranderingen, die zich in het internationale economisch leven voltrokken hebben, of om het mode-woord te gebruiken: de structuurveranderingen, „gesettled” zijn, en groote schommelingen in de valuta's, zoomede plotseling overstagen van de handelspolitiek der landen, minder te duchten zijn.

Het zal natuurlijk uitermate arbitrair zijn vast te stellen, wanneer de toestanden normaal in bovengenoemden zin geworden zijn. Maar aangenomen, dat men voor een bepaalden bedrijfstak op een zeker moment kan zeggen, dat de toestanden „gesettled” zijn, dan zal op dat moment tevens, niettegenstaande de steun die hier te lande door middel van contingentteering aan den betreffenden bedrijfstak gegeven is, deze zich met zijn productiekosten, organisatie en bedrijfsinrichting aan het niveau van het buitenland moeten hebben aangepast.

Dit lijkt ons de eenig mogelijke doelstelling voor de contingentteeringspolitiek, zoo men deze niet in een protectionisme in eigenlijken zin wil laten ont-aarden.

Juist omdat hier zoo weinig met objectieve maatstaven gemeten kan worden, rust op de Regeering bij het voeren van de contingentteeringspolitiek (trouwens hetzelfde geldt voor de overige steunmaatregelen) een buitengewoon groote verantwoordelijkheid. Terwijl in het normale geval door het economische verkeer zelve uitgemaakt wordt of een bepaalde binnenlandsche bedrijfstak zich voldoende aanpast, op straffe er uit geconcentreerd te worden, moet thans de Overheid daarvoor waken. Doet Zij dat op onvoldoende wijze, dan mag dit voor de direct belanghebbenden een voordeel beteekenen, aan de economische kracht van ons land in zijn geheel wordt er afbreuk door gedaan.

Dit alles klemt te meer, nu in de nota, gelijk wij reeds vermeldden, door den Minister zelf geconstateerd wordt, dat het productiekostenniveau hier te lande nog te hoog is.

De Overheid verlicht voor zichzelf die taak, door binnen het raam der contingentteering de buitenland-sche concurrentie zooveel mogelijk toe te laten.

Mr. Dr. E. TEKENBROEK.

DE TARWECONFERENTIE TE LONDEN.

Reeds gedurende vercheiden jaren zijn de groote productie van tarwe en de enorme wereldvoorraden een reden van zorg voor de regeeringen. De oorzaak van de te groote productie moet gezocht worden in den wereldoorlog, toen Oost-Europa als leverancier was uitgesloten en in West-Europa arbeidskrachten tekort kwamen om het land voldoende te bebouwen. Voor de voorziening van de tarwebehoefte in Europa richtte men zich tot Noord-Amerika, Argentinië en Australië, waar mede tengevolge van de hoge prijzen de bebouwde oppervlakte aanzienlijk werd uitgebreid. Toen na het sluiten van den vrede de toestanden weder normaal begonnen te worden, in West-Europa het land weder voldoende werd bewerkt en Rusland zijn plaats weder opeischte als exporteur, doch de overzeesche uitvoerlanden hun productie niet inkrompen, bleek dat het aanbod te groot was voor de vraag en daalden de prijzen.

In de Ver. Staten heeft de regeering getracht den prijsval te stuiten door oprichting van den Farmboard, welke groote hoeveelheden tarwe opkocht om de markt te steunen en deze tarwe zou bewaren tot de prijzen

weder op een hooger peil zouden zijn gekomen. Wel is toen de prijs in de Vereenigde Staten gestegen, doch een verdere inzinking der wereldprijzen heeft de Farmboard niet kunnen voorkomen en per slot van rekening is de tarwe verkocht moeten worden met ontzaglijke verliezen voor den staat. Ook is nog eene flinke hoeveelheid gratis ter beschikking gesteld als steun voor werkloozen. Ook in Canada zijn groote hoeveelheden tarwe achtergehouden. Dit geschiedde door de Canadeesche tarwepool, die de door de bij haar aangesloten boeren geleverde tarwe in silo's opsloeg, bij banken beleende, de geleende bedragen aan de boeren uitkeerde als voorloopige betalingen en met die boeren definitief afrekende na verkoop. Met dien verkoop ging het slecht daar tarwe invoerende landen niet de door de tarwepool verlangde prijzen wilden betalen, zich elders van tarwe voorzagen en de pool met haar tarwe lieten zitten. Ten koste van groote verliezen is de Canadeesche tarwepool gelijkwideerd.

Na de in de Ver. Staten en Canada mislukte pogingen om de tarweprijzen te verbeteren, is de toestand langzamerhand nog slechter geworden. De overzeesche landen bleven tarwe verbouwen op te groote schaal en door de economische crisis begonnen Europeesche invoerlanden den invoer van tarwe te beperken en den verbouw van eigen tarwe uit te breiden. In Italië, Frankrijk en Duitschland is dat in sterke mate het geval geweest. De invoerbehoefte werd daardoor kleiner en de overzeesche productielanden zagen de afzetgebieden voor hun uitvoersurplus inkrimpen. Een scherpe concurrentie was daarvan het gevolg en verschillende middelen werden toegepast om de prijzen te verlagen, waarvoor men in Europa kon verkoopen in concurrentie met andere uitvoerlanden. Uitvoerprijzen werden gegeven om de boeren te steunen in landen waar de verbouw niet loonend was tegen de bij uitvoer te maken prijzen, semi officiële lichamen werden opgericht om het uitvoersurplus zoo goed mogelijk van de hand te doen in het buitenland, Australië en Canada, wier ruilmiddelen zich richten naar het Engelsche Pond, konden goedkooper leveren, toen het Pond van de goudbasis ging en in koers daalde. Argentinië, welks geldkoers reeds zeer gedeprecieerd was, heeft in het najaar van 1933 minimumprijzen voor tarwe vastgesteld en een deviezencontrolecommissie ingesteld, aan welke commissie de graanexporteurs hunne bij verkoop in het buitenland verkregen vreemde deviezen moeten afgeven tegen een vast te stellen koers. De deviezencontrolecommissie verkoopt de aldus gekochte vreemde deviezen aan importeurs van industriële producten en maakt daarop een groote winst, welke verliezen op de tarwetransacties goedmaakt. Rusland heeft vaak door zijn staatsbedrijf tarwe tot lage prijzen in West-Europa verkocht, doch sedert geruimen tijd wordt van aanbiedingen van Russische tarwe niet meer gehoord. Ook zijn er landen, waarvan wat tarwe betreft Hongarije het voornaamste is, welke door compensatie-overeenkomsten zich in staat stellen voor lage prijzen met tarwe aan de markt te zijn.

Volgens dit laatste systeem wordt de invoer van verschillende artikelen toegestaan, wanneer een bepaalde hoeveelheid graan wordt gekocht en uitgevoerd. De verkoop dier granen in het buitenland geschiedt met gevoelige verliezen, welke door de winst op de ingevoerde artikelen weder moet worden goedgemaakt. De valutadepreciatie in de Vereenigde Staten heeft daar de prijzen voor tarwe doen stijgen, zoodat zij toch nog boven exportpariteit zijn. Alleen is een voorraad witte tarwe uitgevoerd en verkocht tot de maakbare wereldprijzen, terwijl de staat het verschil betaalde tusschen den verkoopprijs en de waarde in de Vereenigde Staten.

Een overvloedige oogst in Europa in 1933 heeft den toestand nog verergerd, en de behoefte aan buitenlandsche tarwe verminderd in landen in West-

Europa, welke in den regel tot de invoerlanden worden gerekend. De wereldprijs voor tarwe was tot zulk een laag punt gezakt tengevolge van de scherpe concurrentie der uitvoerlanden, soms met regeeringssteun aan de boeren of tengevolge van gedeprecieerde geldkoersen, dat de verbouw van tarwe in West-Europa den boeren groote verliezen moest opleveren. In de meeste landen, welke tarwe invoeren, zijn toen maatregelen genomen om de eigen boeren te steunen. De middelen tot dien steun zijn in den regel invoerrechten, verplichte bijmenging van inlandsche tarwe bij de meelfabricage of voorgeschreven uitmalingspercentage. In Frankrijk, Italië en Duitschland kan door de maatregelen ter bescherming der eigen boeren al heel weinig buitenlandsche tarwe worden ingevoerd. Ten deele hebben die maatregelen ook ten doel in deze crisis de invoeren zooveel mogelijk te beperken, welke aan het buitenland moeten worden betaald.

Behalve de mislukte pogingen van de regeering der Vereenigde Staten met de instelling van den Farmboard en de eveneens mislukte van de door de provinciale regeeringen gesteunde Canadeesche tarwepool, zijn gedurende de laatste jaren verschillende malen door regeeringen van landen met een voor uitvoer beschikbaar overschot van tarwe pogingen in het werk gesteld om in samenwerking en overleg met regeeringen van andere landen te komen tot verbetering van den toestand van de tarwemarkt. De bij den uitvoer van tarwe belang hebbende landen van het Donaubekken hebben eenige malen conferenties gehouden om tot een bevredigenden afzet van hun tarwe in West-Europa te geraken. Deze conferenties hebben niet geleid tot succes, omdat de plannen steeds neerkwamen op den eisch, dat overzeesche landen hunne exporten zouden moeten verminderen ten bate van de Donaulanden en daarin hadden die overzeesche landen geen zin. Een te Rome gehouden conferentie, waar vele groote belanghebbende landen, zoowel exporteerende als importeerende, vertegenwoordigd waren, heeft ook geen direct succes gehad, omdat de tijd nog niet rijp was voor samenwerking met opoffering van echte of vermeende eigenbelangen.

In het vorige jaar hebben afgevaardigden van verschillende landen tijdens de Londensche economische conferentie gelegenheid gehad weder van gedachten te wisselen over het tarwевraagstuk, en is een tarwecferentie gehouden, waarop men het over de maatregelen eens is geworden, welke zouden moeten worden genomen om verbetering te brengen op de tarwemarkt. Deze maatregelen zouden moeten bestaan in productiebeperking in de groote exportlanden, niet verder uitbreiden van de bebouwde oppervlakte in importlanden en het allengs doen afnemen der importbelemmeringen. Productiebeperking kon alleen voor volgende oogsten gelden en voor het seizoen 1933/'34 is men na veel onderhandelen gekomen tot de vaststelling van de hoeveelheid tarwe, welke elk exportland van 1 Augustus 1933 tot 31 Juli 1934 zou mogen uitvoeren.

Deze tarwe-overeenkomst is nu in werking en aan het einde van het seizoen zal blijken wat er van terecht gekomen is. Voor zoover tot nu bekend, heeft Hongarije de toegestane hoeveelheid reeds bereikt en omdat dan nog een uitvoeroverschot overbleef, een arrangement getroffen met Roemenië, waar de tarwepbrengst dit seizoen niet van dien aard is, dat het kan uitvoeren, om een gedeelte van het aan Roemenië toegewezen kwantum over te nemen. Rusland concurreert op het oogenblik niet in West-Europa, heeft meer een afzetgebied gezocht in het Verre Oosten, en zal zijn hoeveelheid vermoedelijk niet overschrijden. Evenmin de Vereenigde Staten, die alleen met rijkssubsidie exporteerden en overigens boven exportpariteit staan, en Canada dat in de resteerende maanden flink zal moeten uitvoeren om de toegewezen hoeveelheid ten volle te halen. Ook Australië zal wel binnen zijn hoeveelheid blijven. De laatste oogst

is niet overvloedig geweest en belangrijk kleiner dan de vorige. De voor uitvoer beschikbare voorraad wordt iets kleiner geschat dan de toegestane hoeveelheid.

Blijft Argentinië, dat dit jaar een groote tarwepbrengst heeft. Wanneer men van de aan Argentinië voor uitvoer toegestane hoeveelheid het reeds in de in 1933 vallende maanden uitgevoerde aftrekt, blijft er voor verscheping van 1 Januari tot 31 Juli 1934 een in verhouding tot den voorraad slechts beperkte hoeveelheid over. De verschepingen van den nieuwen oogst begonnen in het begin van dit jaar op ruime schaal en men maakte zich beangst, dat Argentinië zijn kwantum zou overschrijden, doch van Argentijnsche zijde werden daarover geruststellende mededeelingen gedaan. Wanneer Argentinië zich echter aan de afspraak zal houden, dan zouden na 1 Juni de uitvoeren naar Europa zeer klein moeten worden, indien men de Zuid-Amerikaansche landen zou willen blijven bedienen waarheen geregeld Argentijnsche tarwe wordt uitgevoerd.

In het begin van April is een sub-commissie van de tarwecferentie te Rome bijeengekomen, waar de toestand nader is besproken en waar men tot de conclusie is gekomen, dat de hand moet worden gehouden aan de afgesproken uitvoerkwantums der verschillende landen, dat de productie moet worden beperkt, en dat het wenschelijk zou zijn minimumprijzen vast te stellen. Maatregelen om langs wettelijken weg tot beperking van den uitzaai te komen, waren tot dusver alleen in de Vereenigde Staten genomen, doch zonder veel resultaat, want de bebouwde oppervlakte van wintertarwe is er grooter dan in het vorige jaar.

De punten, welke volgens de sub-commissie te Rome aanbeveling verdienen, zijn door de gedelegeerden aan hunne regeeringen gezonden ter beoordeling en begin Mei is men weder te Londen bij elkaar gekomen ter nadere bespreking. Daar werden verschillende wenschen naar voren gebracht. Argentinië wenschte vergrooting met een millioen ton van het voor uitvoer in dit seizoen toegestane kwantum, de Vereenigde Staten verlangden vermeerdering van hun hoeveelheid in verband met de verwachting van een grotere opbrengst van den nu groeienden oogst. De handel in Engeland verzette zich bij zijn regeering tegen de vaststelling van minimumprijzen. In de conferentie moest worden beslist of minimumprijzen eventueel bepaald zouden worden f.o.b. de havens der uitvoerlanden of c.i.f. de Europeesche invoerlanden. Besloten werd, dat de prijzen zouden worden vastgesteld c.i.f. Europeesche havens in Engelsch geld.

De meeste exporteerende landen waren voorstanders van het plan om minimumprijzen vast te stellen, doch één land was er tegen en daar aanvaarding met algemeene stemmen noodig was, is door de tegenstand van dat ééne land het plan mislukt. De importlanden, welke op de conferentie vertegenwoordigd waren, hadden het plan willen aanvaarden, indien het met algemeene stemmen door de exportlanden aangenomen was geworden. De conferentie is nu uit elkaar gegaan na weder een sub-commissie te hebben benoemd om te trachten andere plannen uit te werken, welke weder aan de verschillende landen zullen worden voorgesteld. Men hoopt dan 27 Juni weder te Londen bij elkaar te komen. Nader bleek, dat het tegenstemmende land Argentinië is geweest. Het had alleen willen toestemmen in minimumprijzen, wanneer het een vergrooting van het in dit seizoen voor uitvoer toegestane kwantum tarwe van 40 millioen bushels of ca. 1 millioen ton had kunnen krijgen. Het had dan voor het volgende seizoen in een verlaging willen toestaan. De Vereenigde Staten, Canada en Australië wilden in deze richting wel concessies doen in verband met de groote Argentijnsche oogst, en één vermeerdering toestaan van 35 millioen bushels waarvan 10 millioen zouden moeten worden geden-

türeerd op voorwaarde, dat Argentinië de minimumprijzen goedkeurde en de bebouwde oppervlakte verminderde. Verder werd van Argentinië gevraagd zijn oppositie te laten varen tegen een verhooging van de Russische uitvoerhoeveelheid met 10 miljoen bushels. Deze voorstellen zijn aan de Argentijnsche regering overgebracht en het antwoord zal worden overwogen.

De afwijzende houding van Argentinië om mede te werken tot het vaststellen van minimumprijzen zal zeker verband houden met het feit, dat het groote voorraden tarwe heeft die het wil verkoopen. Ook zal het angst hebben voor het slechte resultaat van pogingen om prijzen vast te stellen in andere landen, zooals in Brazilië met de koffie. Argentinië heeft weliswaar minimumprijzen vastgesteld, doch deze zijn meer bedoeld om de boeren te steunen, daar door de operaties der deviezencontrôlecommissie de concurrentie in het buitenland mogelijk blijft. Argentinië zet zijn pogingen voort een afspraak te maken met een ander exportland over het overnemen van een gedeelte van het uitvoerkwantum, doch resultaten daarvan zijn nog niet bekend. Voorloopig is dus de Londensche tarweconferentie wat de minimumprijzen betreft niet tot resultaat gekomen en men zal trachten tusschen nu en de volgende bijeenkomst tot overeenstemming te komen met Argentinië, zoodat dan in Juni nieuwe voorstellen kunnen worden gedaan. Het kan niet gemakkelijk zijn een overeenkomst tot stand te brengen tusschen zoovele landen met hunne uiteenlopende belangen en verschillende opvattingen, die vaak elkaars taal niet verstaan. Toch bestaat er hoop, dat uiteindelijk tot overeenstemming gekomen wordt door den noodtoestand waarin het tarwevraagstuk is geraakt en waarvan alle landen te lijden hebben.

A. P. SCHILTHUIS.

DE ONTWIKKELING VAN DEN WERELD-ZUIVELEXPORT.

De gestadige vermeerdering van de wereldzuivelproductie, die gepaard ging met een voortdurende toeneming van den wereldhandel in boter en kaas, heeft Nederland, dat vroeger bijna een monopoliepositie in dezen handel innam, teruggedrongen tot een exportland van ondergeschikten beteekenis.

Om de oorzaken, die tot deze ontwikkeling geleid hebben naar waarde te schatten, dient men terug te gaan tot ongeveer de helft van de vorige eeuw, want in dien tijd begonnen de groote veranderingen, die zich in later jaren op het gebied van landbouw en veeteelt zouden voltrekken reeds een aanvang te nemen.

Nu ligt het niet in onze bedoeling deze oorzaken aan een nader onderzoek te onderwerpen. Wij meenen hier te mogen volstaan met slechts de belangrijkste feiten aan te wijzen om daarmee in herinnering te brengen, dat zij ten nauwste samenhangen met de ontwikkeling van heel het economisch leven in de achter ons liggende jaren. De eerste aanleiding tot de productie-uitbreiding was de verschuiving, die in Europa omstreeks 1850 inzette van den graanbouw naar de zuivelbereiding. Deze verschuiving geschiedde onder invloed van het toenemend aanbod van Noord-Amerikaansche tarwe, dat een einde maakte aan de stijging, die de tarweprijzen reeds meer dan een eeuw te zien gaven. De Londensche tarweprijzen die van 1800 tot 1849 gemiddeld 69/9 per quarter bedroegen daalden tot gemiddeld 52/1 in de jaren 1850 tot 1879 en aangezien de prijzen van vee en zuivelproducten deze dalende beweging niet volgden begon de veeteelt en daarmee de zuivelbereiding op den landbouw terrein te veroveren.

Naarmate de tarweprijzen verder terugliepen zette deze beweging zich voort en het is dan ook vooral na de groote graancrisis, dat de zuivelbereiding zich krachtig ging ontwikkelen buiten de natuurlijke

weidegebieden, die men in Europa aantreft in Holland, Friesland, Oldenburg, Zwitserland, Tirol en in sommige rivierdelta's. Daar komt bij, dat juist in dezen tijd (1880) de techniek van de boter- en kaasbereiding zoo verbeterde, dat fabriekmatige vervaardiging mogelijk werd, wat de ontwikkeling van de nieuwe zuivelgebieden in versneld tempo deed plaats hebben. Nemen we tenslotte nog in aanmerking, dat vooral in den laatsten tijd de verbeteringen in het transport per spoor, boot en auto een loonende productie mogelijk maakt in gebieden die daartoe voorheen totaal ongeschikt waren, dan zijn hiermede wel de belangrijkste oorzaken aangewezen van de productietoename in de zuivelindustrie.

Een nauwkeurig beeld te geven van den groei, die de zuivelproductie in den loop der tijden in de verschillende landen heeft te zien gegeven is niet mogelijk, aangezien de cijfers omtrent den omvang dier productie over vroegere jaren geheel ontbreken, terwijl tegenwoordig nog maar enkele landen gegevens daarover verzamelen. Slechts betreffende de aantallen melkkoeien zijn cijfers bekend en deze zijn voor sommige landen dan nog maar geschat en niet eens het resultaat van een min of meer nauwkeurige telling. Toch moge uit de cijfers blijken hoe aanzienlijk tegenwoordig het aantal melkkoeien is en hoe omvangrijk daarmede de zuivelproductie in de gebieden, die voor de internationale zuivelmarkt van overwegend belang zijn en tevens in welk tempo de productie na den oorlog nog moet zijn toegenomen.

Aantal melkkoeien in de voor den internationalen handel belangrijkste zuivelgebieden in duizendtallen.

L a n d e n	1921	1931	Toe- name	Gem. jaarl. toename in perc.
België	717	931	214	3,0
Denemarken ⁸⁾	1421	1676	255	1,8
Duitschland	8206 ¹⁾	9658	1452	2,0
Estland	320 ²⁾	428	108	4,2
Frankrijk ³⁾	7170 ¹⁾	8274	1104	1,7
Finland ⁴⁾	1174 ³⁾	1269 ⁴⁾	95	0,8
Groot-Brittannië	2293 ¹⁾	2389	96	0,4
Italië ⁵⁾	3071	3425 ⁵⁾	354	1,2
Letland	580	745	165	2,8
Lithauen	543 ⁶⁾	693	150	2,8
Nederland ¹⁰⁾	1086	1299	213	2,0
Polen	5300	6550	1250	2,4
Zweden ⁷⁾	1607 ⁷⁾	2037	430	2,2
Zwitserland ⁸⁾	747	867	120	1,6
Argentinië	3295	3738	443	1,3
Australië	1638 ¹⁾	1957	269	1,8
Nieuw-Zeeland	998 ¹⁾	1499	501	5,7

¹⁾ 1922; ²⁾ 1923; ³⁾ 1920; ⁴⁾ 1930; ⁵⁾ de cijfers voor 1931 zijn geschat op basis van het aantal runderen ad 6.893.000 tegen 6.240.000 in 1921; ⁶⁾ geschat; ⁷⁾ 1919; ⁸⁾ onder de cijfers zijn ook andere dan die betreffende melkkoeien opgenomen; ⁹⁾ de cijfers hebben betrekking op koeien en vaarzen; ¹⁰⁾ de cijfers betreffen melk- en kalfkoeien; ¹¹⁾ het cijfer voor 1921 is geschat op basis van het aantal runderen ad 7.976.000 tegen 9.786.000 in 1931.

In de bovengenoemde Europeesche landen is in deze tien jaren tijds het aantal melkkoeien met ruim 20 pCt. vermeerderd, wat neerkomt op een toeneming van rond 6 miljoen stuks. Voor Argentinië, Australië en Nieuw-Zeeland samen bedroegen deze cijfers respectievelijk 29 pCt. en 1.200.000 stuks, zoodat wel duidelijk blijkt van hoe weinig belang de toeneming van rond 200.000 stuks in Nederland (welke toeneming door de bekende Regeeringsmaatregelen thans weer is teniet gedaan), voor de vermeerdering van de zuivelproductie sedert den oorlog geweest is.

Hoe zich onder invloed van een en ander de wereldzuivelexport in een steeds sneller tempo ging ontwikkelen, blijkt wel uit onderstaande grafiek. De wereldboterexport, die nog in 1860 nagenoeg uitsluitend beperkt was tot den uitvoer van Nederland naar Engeland, nam van 1860 tot 1900 met gemiddeld 3.700 ton per jaar toe, zoodat hij in die periode bijna verviervoudigde.

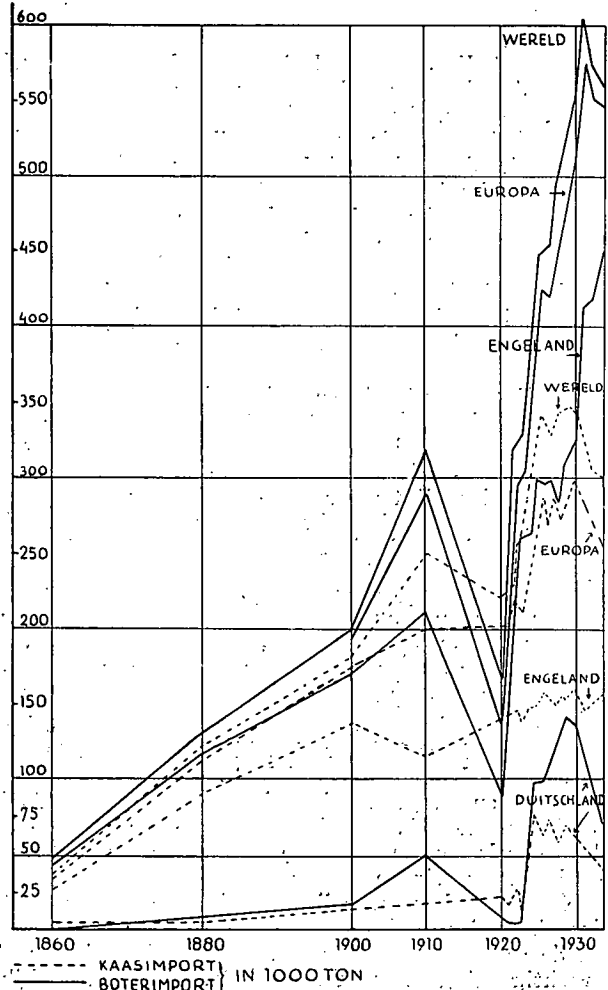
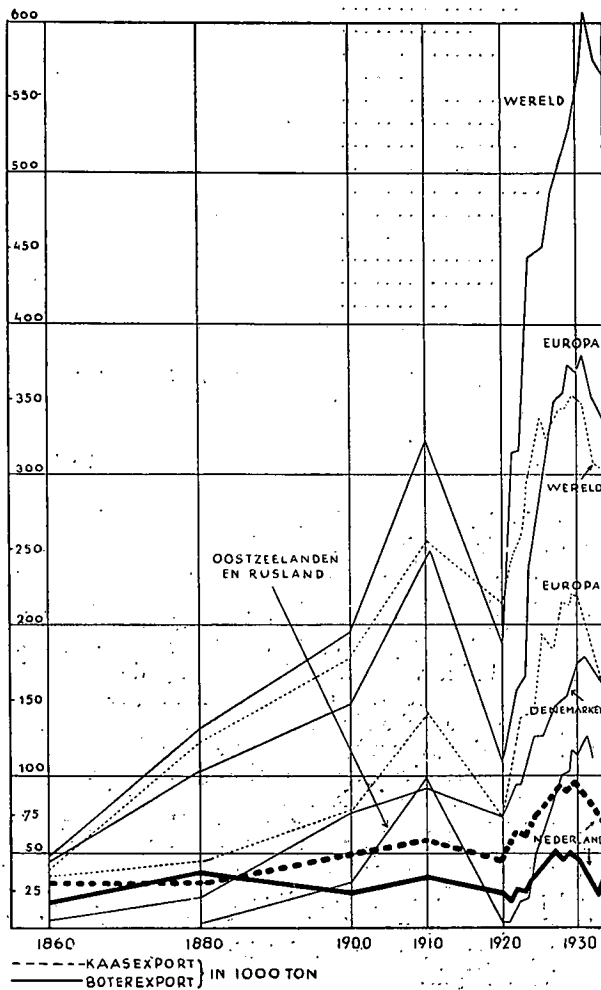
In de periode van 1900 tot aan den wereldoorlog had de vermeerdering al in een driemaal sneller tempo plaats, want de gemiddelde jaarlijksche toeneming bedroeg toen reeds 12.500 ton. De oorlog heeft natuurlijk deze gang van zaken verstoord, maar reeds in 1920 had de boterexport van de meeste landen zich nagenoeg op het vooroorlogsche niveau hersteld, met uitzondering van die uit Rusland en Siberië. De vooruitgang van den boterexport uit de randstaten Polen, Finland en Zweden, de verdere toeneming van den Deenschen export, zelfs vergeleken met de jaren van vóór den oorlog, deden den Europeeschen boterexport sedert 1920 enorm stijgen. Neemt men daar nog bij dat ook Australië en Nieuw-Zeeland benevens Argentinië, met grootere hoeveelheden dan ooit aan de Europeesche markt kwamen, dan begrijpt men hoe het mogelijk was, dat deze wereldexport in tien jaren tijd nagenoeg verdrievoudigde, zoodat de gemiddelde jaarlijksche toeneming niet minder dan 36.800 ton bedroeg.

De ontwikkeling van den wereldkaasexport geeft in de jaren na den oorlog een heel wat rustiger beeld te zien dan die van de boter. Weliswaar gaat zij in de jaren 1860 tot 1900 nagenoeg parallel met die van den boterexport, zoodat toen de gemiddelde toeneming ruim 3.500 ton per jaar bedroeg, maar reeds vanaf 1900 tot aan den wereldoorlog blijft de wereldkaasexport met een gemiddelde jaarlijksche toeneming van 7.100 ton aanzienlijk achter. Sedertdien is er van een evenwijdige ontwikkeling in het geheel geen sprake meer. Weliswaar kon de kaasexport zich na den oorlog eerder op het vooroorlogsche niveau herstellen dan de boterexport, maar de verdere vooruitgang die reeds in 1925 nagenoeg tot stilstand kwam veroorzaakte een gemiddelde toeneming van 13.200 ton per jaar, zelfs tusschen de jaren 1920 en het topjaar 1930.

Het merkwaardigste in de hier geschetste ontwik-

keling van den zuivelexport is wel, dat hij ondanks zijn enorme groei zich vrijwel uitsluitend geconcentreerd heeft op de vanouds bestaande afzetgebieden. Engeland, dat al in 1860 het eenige belangrijke importland voor boter was, heeft zich als zoodanig tot ongeveer 1900 gehandhaafd en zelfs thans nog gebruikt dit land ruim 70 pCt. van de gezamenlijke hoeveelheden boter, die in internationaal verkeer gebracht worden. De boterimport in de overige min of meer belangrijke boterimportlanden Duitschland, België en Zwitserland omvat rond 17 pCt. van den wereldexport en heeft slechts plaats ter aanvulling van de in verhouding veel grootere eigen productie in die landen. Alle overige landen tezamen importeerden dus slechts 13 pCt. van den wereldboterexport, zoodat daar over het algemeen de import niet tot een omvang van eenige beteekenis is uitgegroeid. Hoewel bij den kaasimport de verhoudingen niet zoo scherp zijn afgebakend als bij dien van de boter, vinden wij ook daar een dergelijke toestand. Engeland bleef tot 1900 het eenige kaasimportland van beteekenis, zoodat ook de toeneming van den wereldkaasexport tot dat jaar nagenoeg aan den groei van het kaasverbruik in dat land te danken is. Sedertdien echter is deze groei tot stilstand gekomen, zoodat de Engelsche kaasimport thans weinig boven het niveau van 1900 uitsteekt en tegenwoordig ongeveer 47 pCt. van den wereldexport bedraagt. Merkwaardig is weer, dat evenals bij boter de overige kaasexport zich hoofdzakelijk concentreert op die landen, die zelf belangrijke kaasproducenten zijn. Duitschland, België, Frankrijk en de Ver. Staten van Amerika importeerden namelijk samen 34 pCt. van den wereldexport, terwijl dit percentage voor alle overige landen tezamen, behalve Engeland, slechts 19 bedraagt.

Dit feit nu, dat de afzet ondanks de steeds toenemende exporthoeveelheden tot de enkele van ouds bekende consumptiegebieden beperkt bleef, is tenslotte

de kern waaruit de moeilijkheden zijn voortgevloeid, waarin thans de heele zuivelindustrie verkeert. Het toenemende aanbod van de laatste jaren moest namelijk als eenige uitweg plaatsing vinden of op de Engelsche markt, of in de enkele andere importlanden, die zelf groot-producent zijn en het is bekend, hoe dit enerzijds geleid heeft tot een ongekende prijsdaling en anderzijds tot belemmering van den invoer.

* *

Uit een en ander blijkt, hoe onvoldoende de basis is, waarop de internationale zuivelhandel is opgebouwd. Hoe gebrekkig deze handel functioneert wordt duidelijk wanneer wij zien, welke hoogte het verbruik van boter en kaas in de diverse landen bereikt heeft. Dit verbruik beweegt zich slechts in die landen, die zelf vanouds belangrijke hoeveelheden produceeren en in Engeland, vanouds het bekende importland, op een min of meer behoorlijk niveau. In alle andere landen, waaronder ook vele nieuwe zuivelexportlanden behooren, speelt het vergeleken met dat van andere levensmiddelen geen rol van betekenis. Hoe volkomen willekeurig dan nog de verbruiksontwikkeling in de eigenlijke consumptiegebieden heeft plaats gehad blijkt wel o.a. hieruit, dat in Engeland het zuivelgebruik meer is ingeburgerd dan in enig ander land in Europa ondanks het feit, dat dit land slechts in zeer geringe mate in eigen behoefte kan voorzien. Daartegenover staat echter, dat in Frankrijk vanouds een der belangrijkste zuivellanden van de wereld het zuivelgebruik op een veel lager niveau staat dan in Engeland. Nederland misschien wel het oudste zuivelland zou vrijwel zijn heele boterproductie zelf consumeeren, wanneer het zijn boterverbruik tot het huidige Engelsche peil wist op te voeren. Nu meene men niet, dat Engeland een abnormaal hoog boterverbruik heeft. De Engelsche dominions Canada, Australië en Nieuw-Zeeland, die zelf groot-producent zijn, staan op een nog hooger niveau en in de Ver. Staten van Amerika met een zeer gemengde bevolking wordt het Engelsche peil zeer dicht benaderd. In de noordelijke en oostelijke landen van Europa, die hun zuivelexport sedert den oorlog zoo enorm wisten op te voeren, schijnt het verbruik bepaald gering te zijn, terwijl dit in nog sterker mate het geval is in Argentinië, welk land thans quantitatief tot de belangrijkste boterexportlanden der wereld behoort. Zooals reeds uit het verloop der exportcijfers te verwachten was is het kaasgebruik in den loop der jaren lang niet in die

mate tot ontwikkeling gekomen als dat van de boter. Slechts in de voornaamste Europeesche productielanden heeft de kaas een eenigszins behoorlijke plaats onder de levensmiddelen weten te veroveren, maar daarbuiten is van een ontwikkeld kaasverbruik geen sprake. Merkwaardig is dat vooral voor de overzeesche productiegebieden als de Ver. Staten van Amerika, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland, waar het verbruik van kaas verre bij dat van boter achter staat. Dat de kaas in de sub-tropische landen nog gunstig afsteekt bij de boter, ondanks het feit, dat het gebruik van geiten- en schapenkaas, daar soms belangrijke afmetingen heeft aangenomen, komt omdat sommige kaassoorten beter dan boter tegen warmte bestand zijn.

Onderstaand staatje, waarvan de cijfers voorzoover niet anders vermeld, ontleend zijn aan de officiële statistieken van het Internationaal Landbouw Instituut te Rome geeft een zoo nauwkeurig mogelijk beeld van het boter- en kaasverbruik in die landen, die gegevens verschaffen over de eigen productie. Hoewel de absolute waarde van deze cijfers natuurlijk aanvechtbaar is (enkele zijn b.v. officieel geschat, bij andere loopt bruto en netto dooreen), kunnen wij toch wel aannemen, dat zij bij benadering juist zijn.

Wat betreft de historische ontwikkeling en groei van het zuivelverbruik zijn natuurlijk geen cijfers beschikbaar, maar in hoe betrekkelijk korten tijd dit verbruik zich kan ontplooiën blijkt wel uit de toeneming, die het gemiddeld verbruik van importboter per hoofd der bevolking in Engeland sedert 1860 heeft te zien gegeven. Wij kunnen deze toeneming gerust als maatgevend beschouwen voor de ontwikkeling, die het totale boterverbruik in Engeland in den loop der jaren gehad heeft, aangezien de eigen productie deze cijfers nauwelijks beïnvloedt. Uit onderstaand staatje blijkt namelijk, dat nog in 1860 het Engelsche boterverbruik op een even onbelangrijk niveau stond als waarop het zich in de meeste landen thans nog beweegt, maar dat dit in 1913 reeds tot het drievoudige was gestegen. Na den oorlog heeft deze verbruiksontwikkeling verderen voortgang gehad en in 1927 werd reeds een niveau bereikt van gemiddeld 6.7 kilogram per hoofd der bevolking. Nog merkwaardiger misschien dan deze snelle verbruiksvermeerdering zelf is het feit, dat deze kon plaats hebben zonder dat de boterprijzen een noemenswaardige verandering ondergingen. En het is dan ook aan dezen

LANDEN	Jaar	Bevolking 1000-tal.	Boter. In tonnen van 1000 KG.				In KG.		Kaas. In tonnen van 1000 KG.				In KG.	
			Productie	Import-saldo	Export-saldo	Beschikb. voor verbruik	Gem. per hoofd der bevolking ¹⁰⁾ 1927	Pro-ductie	Import-saldo	Export-saldo	Beschikb. voor verbruik	Gem. per hoofd der bevolk. ¹⁰⁾ 1927		
België	1931	8.159	61.840	17.601		79.441	9,8		17.500	22.130		39.630	5,0	
Denemarken	1931	3.566	193.000		170.928	22.072	6,2	5,8	25.400		3.982	21.418	6,0	
Duitschland ¹⁾	1931	65.441	450.000	100.099		550.099	8,4		148.000	51.271		199.271	3,0	
Finland	1930	3.667	26.777 ²⁾		17.109	9.668	2,6		4.668 ³⁾		2.108	2.560	0,7	
Frankrijk ⁴⁾	1930	41.400	198.340	370		198.710	4,8	-4,3	159.000	12.065		171.065	4,1	4,0
Griekenland	1931	6.480	721	934		1.655	0,2		1.023	1.710		2.733	0,4	
Groot-Brittannië ⁵⁾	1931	44.831	25.000	391.785		416.785	9,3	6,7 ⁶⁾		143.220		146.551 ⁷⁾	3,3 ⁸⁾	3,4 ⁹⁾
Lettland	1931	1.920	20.030 ²⁾		18.728	1.320	0,7			16				
Nederland	1931	8.062	79.430		28.927	50.503	6,3	5,1	132.830		85.781	47.049	6,0	3,7
Noorwegen	1930	2.831 ⁷⁾	3.945	581		4.526	1,6		3.768		286	3.482	1,2	
Zwitserland	1931	4.077	16.000	10.588		26.588	6,5	5,4	51.000		20.791	30.209	7,5	8,2
Canada	1931	10.377	149.955		3.565	146.390	11,0	12,9	57.562		37.803	19.759	1,9	1,8
Ver. St. v. Amerika	1931	124.070	1.010.350		57	1.010.407	8,1	6,4	223.338	27.273		250.611	2,0	1,9
Guatemala	1930	2.006 ⁹⁾	128	39		167			803	41		844	0,4	
Argentinië	1930	11.659	33.569		23.201	10.368	0,8	0,8	15.294	1.376		16.670	1,4	1,6
Chili	1929/30	4.351 ⁷⁾	3.505	4)		3.509	0,8	0,3	2.503	173 ⁸⁾		2.676	0,6	0,6
Peru	1929	6.237 ⁷⁾	1.011	672		1.683	0,3		7.780	309		8.089	1,3	
Syrie en Lybanon	1931	2.768	3.594		725	2.869	1,0		3.446		316	3.762	1,4	
Japan	1930	65.367	2.094	274		2.368			18					
Algiers	1930	6.553	2.134	2.070		4.204	0,6		221	2.735		2.956	0,4	
Zuid-Afrika	1929/30	8.132	5.110		750	4.360	0,5	0,6	202	176	(572)			
Australië	1930/31	6.526	158.940		72.033 ⁸⁾	86.907	13,1	10,1	15.013		3.289 ⁹⁾	12.724	1,9	1,9
Nieuw-Zeeland	1930/31	1.523	119.700		98.370 ⁸⁾	21.630	14,0	19,0	93.383		87.614 ⁹⁾	5.769	3,8	2,2

¹⁾ De melkproductie bedroeg 197.900.000 H.L. netto. 1344 Berichtsmolkerijen die 33,2 miljoen H.L. verwerkten, maakten samen 76.650 ton boter en 24.737 ton kaas, terwijl 10,3 miljoen H.L. versche melk werd afgeleverd. 3258 Molke-eigenossenschaften die 44,3 miljoen H.L. verwerkten maakten samen 123.200 ton boter (Statistisches Jahrbuch) op grond waarvan de productiecijfers geschat zijn. ²⁾ Betreft uitsluitend geïmporteerde boter of kaas. ³⁾ Gefabriceerd in boter- en kaasmakerijen. ⁴⁾ De productie van schapen- en geitenkaas samen bedroeg 39.000 ton, van

schapen- en geitenboter 2.000 ton. ⁵⁾ In Engeland en Wales werden in 1930/31 in totaal 51.688.000 H.L. melk geproduceerd. De boterproductie bedroeg rond 25.000 ton, aangezien volgens de Empire Marketing Board in 1931 per hoofd 20,6 lbs. verbruikt werd. ⁶⁾ Boter onder controle. ⁷⁾ Aantal aan het einde van 1931. ⁸⁾ Gemiddelde van beide jaren. ⁹⁾ Aantal in 1932. ¹⁰⁾ Voor vergelijking zijn de cijfers van 1927 zooveel mogelijk eveneens vermeld.

gang van zaken te danken, dat de huidige moeilijkheden in de zuivelindustrie zich niet reeds veel eerder hebben voorgedaan.

Verbruik van importboter en -kaas in Engeland.

J a a r	Import in tonnen a 1000 KG.		Voor verbr. beschikb. p. hoofd der gem. bev.	
	Boter	Kaas	Boter KG.	Kaas KG.
1860	42.700	29.500	1,4	0,9
1880	118.000	90.000	3,4	2,6
1900	172.000	137.000	4,1	3,3
1913	212.000	120.000	4,7	2,6
1931	410.000	146.000	9,2	3,3

Wanneer wij nu zien in hoeveel landen het gebruik van zuivelproducten onbelangrijk is en in hoevele het verbruik nog kan worden opgevoerd, terwijl het Engelsche voorbeeld toont hoe snel de consumptie tot ontwikkeling kan komen, dan ligt het voor de hand, dat er ten aanzien van den internationalen zuivelhandel nog tal van mogelijkheden voor verwezenlijking vatbaar zijn. Dat het hiertoe nooit is gekomen, vindt zijn oorzaak in de passieve houding, die de zuivelproducenten zelf ten aanzien van den afzet hunner producten altijd hebben aangenomen. En dit is dan ook, meenen wij, de zwakste plek in de organisatie van de geheele zuivelbranche. De zuivelindustrie heeft de boter in het geheel niet en de kaas slechts gedeeltelijk boven het niveau van gewone stapelartikelen weten te verheffen en met een verkooppolitiek, die gericht was op de eigenlijke verbruiksontwikkeling harer producten, heeft zij zich nooit ingelaten, terwijl ook de handel op enkele uitzonderingen na, niet in voldoende mate tegen deze taak was opgewassen.

Nu kunnen wij ervan verzekerd zijn, dat onder deze omstandigheden, de toekomst voor de Nederlandsche zuivelindustrie, voorzoover deze slechts stapelartikelen ter markt kan aanbieden, verre van rooskleurig is. De oorzaken namelijk, die de productieuitbreiding in de achter ons liggende jaren hebben teweeggebracht, zullen zich na deze crisis nog met vernieuwde kracht doen gelden, want, evenals na de landbouwcrisis in de tachtiger jaren van de vorige eeuw, zal er een verdere verschuiving van den landbouw naar den veeteelt en zuivelbereiding moeten plaats hebben om beide in een nieuw evenwicht te brengen.

Het is bovendien niet denkbaar, dat het wereldzuivelverbruik zonder meer in dat tempo zal toenemen, wat voor de uitbreidingsmogelijkheden van de wereldproductie wenschelijk zou zijn, met als resultaat, dat de stapelmarkten voor boter en kaas voortdurend den druk van het aanbod zullen ondervinden.

Met het oog hierop is het duidelijk, dat onze zuivelindustrie, wil zij in de toekomst weer tot bloei geraken, principiële veranderingen zal moeten ondergaan. Nu ligt het voor de hand, dat deze op de eerste plaats moeten gezocht worden in de organisatie van den afzet, vooral omdat de Nederlandsche zuivelexport voor een zoo groot deel in slechts enkele handen is geconcentreerd en daarom beter dan de export in de meeste andere landen in staat is om zich te gaan instellen op grotere activiteit ten aanzien van den afzet harer producten.

Een algemeene propaganda ter bevordering van het zuivelverbruik heeft voor onzen export natuurlijk weinig zin, want daardoor wordt tevens den weg gebaad voor de producten der andere zuivelexportlanden. Een eerste vereischte is daarom, dat men onze boter en kaas boven het niveau van gewone stapelartikelen weet te verheffen, eenerzijds door ze onder diverse kwaliteitsmerken te gaan verkoopen en anderzijds door deze merkartikelen van land tot land aan te passen aan de eischen, die daar de verbruikers eraan zullen stellen. Vervolgens moet dan de afzet gesteund worden door een goed geoutilleerde verkooporganisatie, doelmatige propaganda, enz.

Het is hier uiteraard niet de plaats om in details te treden betreffende den organisatorischen opbouw

van dergelijke bedrijven, evenmin om de mogelijkheden te detaileeren, die door een juist geleide verbruiksontwikkeling te verwezenlijken zijn. Wij wilden slechts erop wijzen, welke mogelijkheden onze zuivelexport in de toekomst kan bieden, mits men haar in de juiste richting weet te ontwikkelen.

Dr. B. AMMERLAAN.

DE RIJKSMIDDELEN OVER APRIL 1934.

Oppervlakkig beschouwd, maakt het middelenoverzicht over April 1934 een niet zoo ongunstigen indruk; zooals echter bij nadere analyse zal blijken, is er nog weinig reden om over den loop der middelen tevreden te zijn.

Vooraf mogen echter eenige opmerkingen worden gemaakt over de directe belastingen van Afdeeling I van den staat. De stand van ultimo April van dit jaar wijkt slechts weinig af van dien van ultimo Maart. Dit feit vindt zijne verklaring in de omstandigheid, dat wat op dit oogenblik voor rekening van het begrootingsjaar 1934 op de kohieren komt voor 1/3 betrekking heeft op het belastingjaar 1933/34, welk belastingjaar teneinde loopt, waardoor in de laatste maanden slechts weinig aanslagen zijn opgelegd. Zoo was de stand van het kohier der inkomstenbelasting ultimo Maart f 20.649.000 en eind April f 21.103.300, zoodat de toeneming over een geheele maand, na aftrek van het meerder bedrag aan kwade posten, niet meer dan f 454.300 bedraagt. Eerst wanneer het nieuwe belastingjaar 1934/1935, waarvan 2/3 voor rekening van het begrootingsjaar 1934 komt, aanvangt, zal een sterke toeneming der aanslagen zich in de kohierbedragen weerspiegelen.

Wat nu de vergelijking met het overeenkomstige tijdstip van het vorige jaar aangaat, blijkt, dat de teruggang uitsluitend zit in de inkomstenbelasting, waarvan het zuiver kohierbedrag een vermindering met f 4.874.000 vertoonde. De overige kohierbelastingen geven een gunstiger beeld te zien. De stand der grondbelasting per ultimo April is voor den dienst 1934 f 97.000 hooger, vermoedelijk een normaal accres, en die van de Verdedigingsbelasting I wijst een vermeerdering aan met f 71.000. Ook de vermogensbelasting, die einde Maart nog in vergelijking met het vorige jaar een teruggang liet zien, heeft thans een hooger kohierbedrag dan op 30 April 1933 (voordeelig verschil f 187.200). Zou de daling van de waarde van het vermogen als gevolg van de crisis tot staan zijn gekomen? Zooals reeds gezegd, hebben de hierboven vermelde cijfers slechts een betrekkelijke waarde, zoolang de invloed van het nieuwe belastingjaar 1934/1935 zich nog niet kan doen gevoelen.

Wij komen thans tot de „Overige middelen”, welke volgens het systeem van de kas-ontvangst-opgave worden verantwoord. De totale ontvangst bedroeg f 26.787.200, hetgeen een vooruitgang beteekent van f 5.286.700 boven de ontvangsten van April 1933. Hierbij moet al dadelijk worden overwogen, dat de opbrengst van laatstgenoemde maand zeer laag was. Tegenover deze stijging in de ontvangsten staat een nadeelig verschil ten opzichte van de gemiddelde maandraming van een bijna even groot bedrag (f 5.422.600). Indien voorts als naar gewoonte de omzetbelasting en de couponbelasting, die het vorig jaar nog niet werden geheven, buiten de vergelijking worden gehouden, blijken de resteerende middelen f 1.461.300 meer te hebben opgeleverd dan in de maand April 1933; daarentegen zijn zij f 1.923.000 bij de maandraming ten achter gebleven.

De totale opbrengst over de eerste vier maanden van het jaar beliep f 100.734.700 tegen f 98.311.600 in hetzelfde tijdvak van 1933. De vooruitgang bedroeg derhalve f 2.423.100. Hiertegenover staat evenwel, dat het deficit ten opzichte van de raming niet minder dan f 28.104.500 bedraagt. Schakelt men ook hier de beide nieuwe middelenposten uit, dan blijkt, dat

de overige middelen in vier maanden f 11.051.500 minder hebben opgeleverd dan in het vorige jaar en dat het nadeelig verschil met de raming f 12.279.000 belooft.

Evenals de vorige maand gaf de dividend- en tantiëmebelasting bij verrassing een surplus, ditmaal zelfs van f 758.000. Mogelijk moet dit accres aan het vroeger opleggen van aanslagen worden toegeschreven. De belangrijke maanden moeten voor dit middel nog komen. De vrees is niet ongewettigd, dat de thans verkregen voorsprong slechts tijdelijk zal blijken te zijn.

De invoerrechten gaven f 620.300 minder dan in April 1933, welke laatste maand toch al geen bijzonder goede maand voor dit middel was. De ontvangsten bleven f 291.500 bij de maandraming ten achter. Wel is het peil al iets hooger geworden dan in het begin van het jaar, toen de invoerrechten een diepe inzinking vertoonden na den grooten invoer vóór het einde van 1933 in verband met de invoering der omzetbelasting. Toch oefenen de verminderde invoer tengevolge van de crisis en de contingenteringen en de prijsdaling nog een ongunstigen invloed uit en het vroegere peil is dan ook nog geenszins bereikt. De vermindering van de waarde van den buitenlandischen handel blijkt ook uit de mindere opbrengst van het statistiekrecht (in de afgelopen maand f 5.900). Gerekend over vier maanden, vertoonden de hier besproken middelen een teruggang van resp. f 5.833.800 en f 42.200.

Met de accijnzen ging het in de afgelopen maand iets beter. Alleen de zoutaccijn, de gedistilleerdaccijn en de tabaksaccijn gaven mindere baten (daling resp. f 10.200, f 326.000 en f 179.800). De opbrengst van den zoutaccijn was al bijzonder laag, doch wellicht is hier een wisselwerking met de vorige maand, toen de ontvangsten bij wijze van uitzondering bevredigend waren. De daling van den gedistilleerdaccijn zal wel aan het verminderd verbruik zijn te wijten. Bij den tabaksaccijn is er nog steeds een terugslag op eenige vorige maanden, toen een vermeerdering van invoer met het oog op de verwachte verhooging van den accijn viel waar te nemen. In ieder geval kwam de opbrengst al weer f 676.600 uit boven het dieptepunt van Maart jl. Van de overige middelen moge nog worden gewezen op den bieraccijn, die f 358.100 meer opleverde, waarbij intuschen valt te bedenken, dat deze heffing in de maanden April en Mei van het vorige jaar door toevallige omstandigheden een groote depressie vertoonde. Tot dusver is de loop van dit middel in 1934 teleurstellend. Tenslotte de suikeraccijn, die een stijging van f 1.321.400 te zien gaf, welke stijging echter grotendeels slechts schijnbaar is, daar de maand April ditmaal een verschijndag van den crediettermijn meer telde dan in het vorige jaar; bovendien was de opbrengst van April 1933 abnormaal laag. Op zichzelf beschouwd, was de ontvangst van April jl. (f 4.126.400) zeer ongunstig, immers zelfs nog ruim een miljoen gulden onder de raming.

De belasting op gouden en zilveren werken leverde f 10.800 minder op. Met de omzetbelasting gaat het nog steeds niet naar wensch; de ontvangsten bleven ditmaal f 3.334.800 bij de maandraming ten achter. Hetzelfde kan gezegd worden van de couponbelasting, die ook slechts langzaam in opbrengst stijgt; ditmaal werd f 368.500 ontvangen bij een maandraming van f 533.300.

Van de middelen, die in meer rechtstreeksch verband met het zakenleven staan, verschaften de zegelrechten een surplus van f 61.000, welke vermeerdering niet aan de beursbelasting was te danken, daar deze laatste juist met f 144.700 terugliep. De registratierechten stegen met f 54.800. De hier besproken groep van middelen houdt zich tot dusver vrij goed; over de eerste vier maanden gaven de zegel- en registratierechten resp. f 741.900 en f 30.100 meer dan

in dezelfde periode van 1933. De successierechten vertoonden een toeneming met f 13.900 en kwamen voort een flink stuk boven de raming (overschrijding f 191.000). Hier zullen wel toevallige omstandigheden in het spel zijn. De loodsgelden gingen met f 36.000 vooruit, waardoor het accres over de afgelopen maanden steeg tot f 125.000. Hieruit valt althans eenige opleving in het scheepvaartverkeer af te leiden.

Over de bijzondere fondsen kunnen wij kort zijn. Het Gemeentefonds geeft een vrij zuivere vergelijking tusschen raming en kohierbedrag, aangezien hier geen verschil bestaat tusschen begrotingsjaar en dienstjaar van de belasting. Het belangrijkste middel van dit fonds, de Gemeentefondsbelasting, vertoonde een daling in het zuivere kohierbedrag van f 69.683.700 tot f 58.839.600. Daartegenover is het bevredigend, dat de raming voor 1934 ad f 50.000.000 bereids is overschreden. Het Wegenfonds blijft goed op peil; tegenover een totaal-ontvangst van f 5.751.500 in de eerste vier maanden van 1933 staat in het tijdvak Januari t/m. April van het loopende jaar een opbrengst van f 6.121.800.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FRANSCH E SAARMIJNEN IN 1933.

Dr. W. Cartellieri te Saarbrücken schrijft ons:

Voor den veertienden en op een na den laatsten keer vóór de volksstemming, verschijnt de jaarstatistiek van de Saarmijnen onder Fransch beheer. De resultaten voor 1933 toonen, dat de Saarmijnbouw het laagterecord van 1932 nauwelijks heeft overschreden en verder geheel en al stagneert. Het aantal vacantedagen is nog toegenomen en het aantal arbeiders wederom afgenomen. Deze ontwikkeling staat in merkwaardige tegenstelling tot de opleving van de sleutelindustriën in het Saargebied in 1933, welke zich in de eerste plaats in de ijzerindustrie voordoet. De ruwijzerproductie kon met 18 pCt., de ruwstaalproductie met 14 pCt. ten opzichte van het vorige jaar worden opgevoerd. Daartegenover geeft de productie van steenkolen van de Saarmijnen een toeneming van 10.438.000 tot 10.561.000 ton te zien, dus slechts met 1,2 pCt.

In de veertien jaren na den oorlog van 1920—1933 heeft de Fransche fiscus van de mijnen, die aanvankelijk de productie van de Saarmijnen wilde verdubbelen, slechts vijfmaal de vóóroorlogse productie (13.216.000 ton), met een gering bedrag kunnen overschrijden en verder veel slechtere resultaten bereikt. De geheele productie van Frankrijk uit de Saarmijnen bedraagt sedert 1920 166.004.000 ton. Hierbij dient te worden bedacht, dat de als gevolg van den oorlog verwoeste Noord-Fransche kolonmijnen, te welker vervanging de Saarmijnen bestemd waren, tot haar algeheelen wederopbouw in 1925 slechts een productieverlies van 68.577.000 ton hebben geleden. Het door Frankrijk behalve de herstelbetaling verkregen overschot bedraagt dus rond 100 miljoen ton.

De cokesproductie kon iets meer worden opgevoerd, namelijk tot 252.000 ton (1932: 216.000). Hiermede is het vredesnivea (250.000 ton) weder bereikt, dat onder Fransch beheer slechts tijdelijk ietwat werd overschreden. De productie van briketten, welke vele jaren stil heeft gelegen, bedraagt voor 1933 7700 ton (6900 vorig jaar).

De vacantedagen bleven streng gehandhaafd. In totaal werd in 1933 aan de Saarmijnen op 78,7 (1932: 76,5) arbeidsdagen vrijaf gegeven. Dit wil m.a.w. zeggen, dat de mijnwerkers van het Saargebied voor een geheel kwartaal aan werk en loon hebben ingeboet. Op enkele mijnen kwamen zelfs 80 tot 90 vacantedagen voor. Het record werd echter door de mijn Bexbach behaald met 103 vacantedagen, d.w.z.

meer dan een derde werkjaar. Het gemis aan loon van de arbeiders bedraagt volgens de „Saarbergknappen” Frs. 129.681.000. De capaciteit per arbeider ondergronds en bovengronds bedraagt 1118 K.G. tegen 1034 K.G. verleden jaar en geeft daarmee opnieuw een stijging te zien, welke evenwel bij de door het Roergebied sedert 1913 bereikte toeneming van de capaciteit nog aanzienlijk ten achter blijft. Het aantal arbeiders is in den loop van het jaar verder met 1246 gedaald en bedraagt thans nog slechts 45.119 tegen 56.589 in 1913.

Ten aanzien van den afzet van de Saarkolen hebben zich in 1933 tegenover 1932 geen belangrijke veranderingen voorgedaan. Het Saargebied kreeg rond 3,3 miljoen ton, het overige Duitschland 0,9 miljoen ton, Frankrijk en Elzas-Lotharingen 4,0 miljoen ton en het overige buitenland 0,8 miljoen ton. In vergelijking met 1913 neemt Frankrijk thans slechts 1,3 miljoen ton Saarkolen meer op (de afzet in Elzas-Lotharingen is als gevolg van de uitbreiding van de Lotharingsche mijnen zelfs sterk achteruitgegaan), terwijl de afzet van Saarkolen in het overige Duitschland 3,8 miljoen ton is gedaald. De door de geweldige verschuiving van de Saarkolen van het Oosten naar het Westen ontstane vermindering van den afzet met 2,5 miljoen ton komt, daar op de buitenlandse markten geen equivalent kon worden gevonden, in een overeenkomstige vermindering van de productie tot uiting. Van de 29 mijnen van de Mines Domaniales liggen sedert 1931/32 zeven stil. De kolleprijzen zijn in 1933 niet veranderd en zijn nog steeds tot 30 pCt. hooger dan die van dezelfde soort in het Roergebied, zoodat de Saarindustrie een soort additioneel herstelbedrag aan Frankrijk betaalt.

AANTEKENINGEN.

De begrooting van het Landbouwcrisisfonds in de Tweede Kamer.

De Tweede Kamer heeft de begrotingen van het Landbouwcrisisfonds voor 1933 en 1934 zonder hoofdelijke stemming aangenomen. Zij heeft daarmee erkend geen andere oplossing voor de crisismoeilijkheden in den Landbouw te kunnen aangeven dan die der reeds genomen crisismaatregelen. Dit wil niet zeggen, dat men met die maatregelen geheel tevreden is, of zelfs maar grootendeels. Er is veel critiek en twijfel naar voren gekomen in de discussies, maar de moeilijkheid voor critici en twijfelaars lag hierin, dat zij geen andere oplossing wisten aan te geven.

De discussies waren daarom van zooveel belang, omdat een aantal principiële questies in den breede zijn besproken. De debatten hebben zich feitelijk tot de algemeene beschouwingen beperkt. Wat de artikelen betreft, zijn er slechts opmerkingen te berde gebracht bij de monopolierechten op granen en bij den tuinbouwsteun, en deze waren nog, gelijk de Minister-President terecht deed uitkomen, feitelijk replieken op zijn antwoord bij de algemeene beschouwingen gegeven. Wij kunnen ons daarom tot die algemeene beschouwingen beperken, temeer, omdat het niet in onze bedoeling ligt, in dit overzicht alle detailquesties weer te geven, die besproken zijn — zulks zou te veel ruimte vorderen — maar omdat wij ons juist tot de principiële zijde, algemeen economische zijde van den Landbouwsteun willen beperken.

De eerste vraag, die uitvoerig is belicht in de discussies, is deze, of de steun, gelijk die thans wordt verléend, een loonend bedrijf mogelijk maakt. De heeren Louwes en Van Voorst tot Voorst waren in dit opzicht „matig tevreden”. Volgens hen werd thans tenminste zonder verlies gewerkt. Ook de heer v. d. Heuvel ging in dezelfde richting met zijn oordeel, al waarschuwde hij ertegen, dat geen te groot deel van den steun bij de landeigenaars terecht moest komen.

Daartegenover stond de heer Van Houten, die met klem van argumenten en met verschillende bedrijfsgegevens trachtte aan te toonen, dat er van loonend bedrijf voor de kleine boeren geen sprake was. In de kleine bedrijven komt, volgens hem, de geheele steun aan den geldschietter of verpachter ten goede, de pachters of hypotheekboeren gaan nog steeds financieel achteruit. Hij wees er dan ook op, met tal van voorbeelden, dat men niet alleen op de gegevens der openbare executies van wegens schuld verkochte perceelen moet letten, maar dat men z.g. vrijwillige verkooping bij ook moet insluiten, waarvan het aantal wel degelijk hand over hand toeneemt.

De vergelijking van deze meeningen en gegevens van ter zake kundigen schijnt het feit te bevestigen, dat er van een gelijken toestand in de verschillende boerenbedrijven niet kan worden gesproken. De grotere boeren, vooral wanneer zij geen zwaren schuldenlast hebben, schijnen met den huidige steun te kunnen rondkomen, de kleinere in het algemeen niet.

In verband hiermede is de tweede questie van belang, door den heer Van Houten en verschillende anderen naar voren gebracht, en wel de stijging van pachten en grondprijzen door de uitbreiding der steunmaatregelen in het laatst van 1933. Dit wijst er wel op, dat de grondeigenaars een deel van den steun toevloeit. In het algemeen is de concurrentie tusschen pachters of tusschen koopers zoo groot, dat zij bereid zijn tot het hoogste bod te gaan, en daarbij in hun calculatie eigen belooning wel tot een minimum moeten terugbrengen. Ofschoon op deze onwenselijke verhouding genoegzaam werd gewezen, wist toch niemand praktische voorstellen te doen ter bestrijding van dit euvel.

Ook de regeering heeft een open oog voor dit vraagstuk, en de Minister-President deelde mede, dat wettelijke maatregelen op het gebied van landelijke hypotheeken en andere schulden reeds in vergevorderd stadium van voorbereiding zijn. Naar zijn verdere uitingen, waarop wij nog terugkomen, moet men zijn verwachtingen ten aanzien van verlichting van den schuldenlast in dit opzicht echter niet te hoog spannen. Minder kans schijnt er te bestaan voor regeling van het pachtvraagstuk, dat opnieuw zeer urgent dreigt te worden, nu de thans vastgestelde pachten hooger dreigen te worden dan in 1932 en 1933 het geval was. Wel heeft de crisis-pachtwet de mogelijkheid gegeven om bij loopende contracten den pacht prijs te verlagen, maar voor nieuw afgesloten contracten geldt zij niet.

Blijken er derhalve groote verschillen te bestaan tusschen landbouwers, die wat grootte van bewerkt grond en streek betreft, uiterlijk in gelijke omstandigheden verkeeren, terwijl men voorloopig geen mogelijkheid ziet om met deze verschillen in de situatie rekening te houden, minstens even groote of nog grotere verschillen zijn aan het licht gekomen tusschen verschillende groepen van landbouwers, die op de zandgronden, die in de weidestrecken en die in akkerbouwstrecken, terwijl natuurlijk elke groep weer onderverdeeld kan worden. De diverse teeltbeperkingen, die op een theoretisch gemiddelde voor het geheele land waren gebaseerd, blijken in de practijk juist door het verschil in bedrijfsstructuur in de diverse gebieden van ons land tot groote onbillijkheden aanleiding te geven.

Vrijwel alle sprekers waren het erover eens, en ook de regeering is hiervan doordrongen, dat in de toekomst bij de teeltregelingen meer rekening moet worden gehouden met den aard van het bedrijf dan tot nu toe. Inkrimping van den rundveestapel is eerder te eischen in akkerbouwstrecken dan in weidestrecken, waar het rundvee de eenige bron van inkomsten is. De varkensteelt mag minder of in het geheel niet worden ingekrompen in de bedrijven op zandgrond, meer in weidestrecken en akkerbouwstrecken. Wij mogen derhalve verwachten, dat de be-

staande regelingen in de naaste toekomst in overeenstemming met deze inzichten zullen worden gewijzigd. Verder dan een algemeene aanduiding in deze richting van differentiatie is men noch van de zijde der Kamerleden, noch van die der regeering gekomen.

Allerwegen werd beperking van de meeste takken van vee-teelt in de discussies noodzakelijk erkend. Merkwaardigerwijze heeft echter niemand erop gewezen, dat deze beperking door de loonende prijzen zelf wordt tegengehouden en dus slechts door een zekeren drang is te bereiken. Zelfs met dwang gaat het nog moeilijk genoeg. Er is bij de behandeling van deze begroting op gewezen, dat de inkrimping van de kippenfokkerij gepaard gaat met uitbreiding op andere plaatsen. Het uitbroeden van kuikens in broedmachines is beperkt, maar wat op de boerderij gebeurt weet men niet. De Minister-President antwoordde den heer v. d. Heuvel op deze klacht, dat er geen mogelijkheid bestond om bij iedere boerderij een politieagent te plaatsen, zoodat aan die uitbreiding op de boerderij, zonder broedmachines, niets te doen was. Toch is dit voorbeeld er een uit velen, dat bewijst, hoe moeilijk het is bij het stelsel van gesteunde prijzen tot een effectieve inkrimping der vee-teelt te komen, die algemeen noodzakelijk werd geacht.

Ook de vraag, wat er moet gebeuren met het weiland, dat overtollig wordt, wanneer de rundveestapel belangrijk wordt ingekrompen, is besproken. Een globale schatting leidt tot het resultaat, dat in dit geval ca. 300.000 H.A. weidegrond voor bouwland beschikbaar komen. De heeren Van Voorst tot Voorst en Weitkamp wilden regeeringsgarantie voor den duur van ten minste drie jaar van loonende prijzen voor akkerbouwproducten op die gronden, die van weiland in bouwland zouden worden veranderd, maar de Minister-President durfde die garantie niet te verleenen, en waarschuwde ertegen, dat deze omzetting vooral geleidelijk moest geschieden, omdat men tenslotte niet wist, hoe de situatie met betrekking tot den export en het verbruik van vee-teeltproducten zich zou ontwikkelen.

Wanneer men echter groote geleidelijkheid in dit opzicht betracht, beteekent zulks, dat voorloopig de weide-oppervlakte, en daarmede practisch de melk- en vleeschproductie, onveranderd blijft, ja, dat deze zelfs de tendens heeft toe te nemen in verband met de allerwegen erkende intensificatie van de vee-teelt. De heer Van Voorst tot Voorst ging zelfs zoover mede te deelen, dat men thans 2 koeien per H.A. kon houden tegen vroeger een. Het komt hier niet precies op de cijfers aan, de tendens tot vergroting der productie per oppervlakte-eenheid bestaat. Ten aanzien van de plaatsing dezer steeds toenemende productie blijft men dus voorloopig voor dezelfde groote moeilijkheden staan.

Reeds in de Memorie van Antwoord had de regeering medegedeeld, dat na de thans vigeerende steunregeling het doel was om tot een algemeene verlaging van het prijs- en kostenniveau in het geheele bedrijfsleven, ook buiten den landbouw, te geraken. De vertegenwoordigers der landbouwbelangen in de Kamer, de heeren Louwes, Weitkamp, en anderen, hebben daartegenover duidelijk doen uitkomen, dat van een verlaging van den landbouwsteun naar hun meening geen sprake mocht zijn. Daartegenover stelde de Minister-President categorisch, in antwoord op desbetreffende wenschen, dat van verhooging van den landbouwsteun niet meer gesproken mocht worden. Deze had het maximum bereikt, dat door de bevolking kon worden gedragen.

De regeering was bereid in verschillende opzichten principiëel gehoor te schenken aan de naar voren gebrachte wenschen, zooals ten aanzien van differentiatie in teeltbeperking en ook min of meer wat betreft de hulp aan zwaar verhypothekerde bedrijven. Overigens werden de wenschen ten aanzien van be-

perking der margarineproductie afgewezen, evenals die ten aanzien van de wijziging der bevoegdheden en werkwijze der Nederlandsche Varkenscentrale. Wat het laatste betreft, wenschte deze Minister ad interim geen organisatie, die nu eenmaal was opgebouwd, op losse schroeven te zetten, en zoodoende zijn eventueelen opvolger voor groote moeilijkheden te plaatsen. Op de vraag betreffende de werking der Varkenscentrale zelf ging de Minister niet verder in. Slechts gaf hij als zijn meening te kennen, zonder daarvoor bewijzen aan te halen, dat de Varkenscentrale den export van varkensvleesch, enz. beter had behartigd dan door eventueele particuliere exporteurs zou zijn geschied. De reden van afwijzing der contingentteering van de margarineproductie achten wij niet het sterkste deel van 's Ministers argumenten. Hij beriep zich erop, dat thans zooveel minder margarine wordt geproduceerd dan vroeger, maar dit wordt goeddeels veroorzaakt door verplaatsing van margarinebedrijven door Unilever naar Engeland. De productie van margarine van dit concern is niet verminderd, alleen heeft zij minder in ons land laten vervaardigen.

Overigens was het een voldoening te vernemen, dat de regeering een open oog heeft voor de mogelijkheid van de verwerking van suikerbieten tot andere producten dan bietsuiker, waardoor de tegenstelling tusschen riet en biet minder scherp zou worden.

De heeren Schilthuis en Rutgers vestigden de aandacht op eenige gevolgen van den Landbouwcrisissteun, die zich tot ver buiten de grenzen van den Landbouw doen gevoelen. De heer Schilthuis bracht de gevolgen voor den graanhandel, voor de meelindustrie en aanverwante bedrijven naar voren. De regelingen op landbouwgebied hebben ingrijpen in de aanverwante industrieën met zich gebracht, en volgens dezen afgevaardigde toont de stroom van voorschriften voor de betrokken bedrijven aan, dat men in regeeringsinstanties niet op de hoogte van deze bedrijfstakken is. De heer Rutgers legde den nadruk op het verlies voor de scheepvaart, dat uit den verminderden invoer van verschillende massa-goederen voortvloeit. De Minister-President bleek niet ongevoelig voor deze klachten te zijn, en zegde toe, in de betrokken instanties ook vertegenwoordigers van het industriële bedrijfsleven en van den handel te zullen opnemen.

In het algemeen zal er derhalve voorloopig weinig verandering in het systeem van landbouwsteun worden gebracht, hetgeen bij een Minister van Economische Zaken ad interim ook niet anders kan. De Minister-President liet geen enkelen twijfel bestaan omtrent het feit, dat deze landbouwsteun voor zeer velen geen oplossing der heerschende moeilijkheden zou brengen. Waar pacht of hypotheeklasten te zwaar zijn, kan, volgens hem, steun geen uitkomst brengen. De steun moet erop berekend zijn om middelmatige bedrijven nog net staande te houden. Wat beneden die grens ligt, moet ten onder gaan. „Het klinkt hard”, aldus de Minister-President, maar hij wilde geen valsche hoop wekken ten aanzien van de maatregelen in het belang der hypotheekboeren, die in voorbereiding zijn.

De verschillende problemen zijn in deze discussies dus wel aangeroerd, maar men heeft er, noch van de zijde der Kamerleden, noch van die der regeering, een afdoende oplossing voor weten aan te geven. Het is intusschen duidelijk, dat de tijd zelf op den duur een oplossing in de een of andere richting zal blijven eischen.

B.

Nieuwe Centrale Banken in het Britsche Wereld-rijk. ¹⁾

In de na-oorlogsjaren heeft de vestiging van centrale banken in de verschillende deelen van het Britsche Imperium een belangrijken omvang aangenomen. In 1920 werd de Zuid-Afrikaansche Reservebank opgericht. De Commonwealth Bank of Australia, opgericht in 1911, werd in 1924 vervormd tot een centrale bank in den eigenlijken zin des woords. Thans zijn de plannen tot het verkrijgen van centrale banken in Nieuw-Zeeland, Canada en Britsch-Indië in één vergevorderd stadium gekomen. Een overzicht daarvan treft men hieronder aan.

Nieuw-Zeeland.

In dit land werd einde 1933 de „New Zealand Reserve Bank Act” aangenomen met het doel een centrale bank te verkrijgen, die to taak zal hebben het uitvoeren van „control over monetary circulation and credit in New Zealand to the end that the economic welfare of the Dominion may be promoted and maintained”. Deze bank zal per 1 Augustus 1934 de taak der biljettenuitgifte en der goudpolitiek overnemen van de zes particuliere banken, welke deze thans vervullen. De biljetten van de particuliere banken zullen dan worden vervangen door biljetten van de nieuwe Reserve Bank; deze laatsten zullen wettig betaalmiddel zijn en inwisselbaar in Sterling tot bedragen van ten minste vijfduizend Pond en tot een door de Reserve Bank vast te stellen koers.

Het dekkingspercentage van de Reserve Bank is vastgesteld op 25. Zoowel de biljetten als de andere opeisbare schulden moeten tot dit percentage gedekt zijn. Strikte gebondenheid is er echter niet. De nieuwe bank zal werken onder een stelsel, dat men als „indirecte proportionaliteit” kan betitelen en dat o.a. ook voorkomt in de Ver. Staten en in Duitschland. Van de minimum dekking mag nl. worden afgeweken na verkregen machtiging van den Minister van Financiën en tegen betaling van een zekere belasting over het tekort aan dekking, terwijl in dat geval tevens het bankdisconto moet worden verhoogd, tenzij de Minister van Financiën van dit laatste dispensatie mocht verleen.

De dekking mag bestaan uit drie bestanddeelen: 1. gouden munt en baren; 2. Sterlingwaarden in den vorm van tegoeden bij de Bank of England, Britsch schatkistpapier en handelswissels op Londen; 3. „gold exchange” op andere plaatsen (hetgeen beteekent wissels „on a country the currency of which by law

¹⁾ Zie Monthly Review van de Midland Bank, April—Mei 1934.

and in fact is convertible on demand at a fixed price into exportable gold”). De onderlinge verhouding van deze drie bestanddeelen der dekking mag door de Bank zelf worden bepaald.

Voordat de Reserve Bank haar werkkring begint, zal het goud van de particuliere banken aan haar worden overgedragen, en wel tot den ouden prijs, dus zonder rekening te houden met het agio, hetwelk het edele metaal sinds geruimen tijd ten opzichte van het Nieuw-Zeelandsche Pond doet. De hieruit ontstaande winst zal, zooals in dergelijke gevallen gebruikelijk, aan den Staat ten goede komen.

Het is moeilijk om den standaard van Nieuw-Zeeland onder het nieuwe stelsel precies aan te duiden. Op het eerste gezicht zou men geneigd zijn te zeggen, dat Nieuw-Zeeland een goudwisselstandaard zal krijgen. Dit is echter niet het geval. Inwisseling in goud of goudvaluta is niet voorgeschreven. De inwisseling zal plaats vinden in Sterling, doch de koers, waartoe deze zal worden afgegeven, wordt bepaald door de Bank en is dus niet vast. De Bank zal hier volledige vrijheid hebben. Noch van een goudwisselstandaard, noch van een Sterlingwisselstandaard kan derhalve worden gesproken. De nieuwe Reserve Bank zal een mate van vrijheid genieten, welke inzonderheid de centrale banken in de goudlanden haar wel eens zullen benijden!

Canada.

In Canada is een wetsvoorstel in behandeling tot oprichting van een centrale bank, de Bank of Canada. Thans is de biljettenuitgifte in dat land in handen van particuliere „chartered banks” en van de Overheid. Een bepaald lichaam, dat in hoogste instantie verantwoordelijk is voor de gelduitgifte en de credietmarkt, bestaat in Canada niet.

Na de oprichting van de nieuwe bank zal de uitgifte van Overheidspapiergeld worden gestaakt en het uitstaande papiergeld door de bank worden overgenomen. Het particuliere bankpapier zal echter in tegenstelling tot Nieuw-Zeeland niet terstond verdwijnen, doch geleidelijk tot een zeker in 1945 te bereiken minimum worden ingekrompen. De particuliere banken moeten t.z.t. al hun goud bij de Bank of Canada inleveren tot den ouden prijs; de winst op dit goud zal ook in dit geval aan den Staat ten goede komen.

De biljetten van de Bank of Canada zullen wettig betaalmiddel zijn. De dekking van deze biljetten en van de verdere opeisbare schulden zal ten minste 25 pCt. beloopt en zal moeten bestaan uit goud. De Gouverneur in Rade kan dispensatie van de dekkingbepaling geven voor ten hoogste een jaar; daar-

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen zendt ons onderstaand overzicht van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek:

	Aantal werkende fabrieken		Aantal antwoorden	Bebouwde oppervlakte in H.A.		± in procenten t.o.v. het vorige jaar
	1934/35	1933/34		1934/35	1933/34	
Duitschland.....	211	209	211	334.793	278.891	+ 20.04
Tsjecho-Slowakije.....	114	116	114	134.865	139.011	+ 3.49
Oostenrijk.....	7	7	7	49.502	46.224	+ 7.09
Hongarije.....	12	12	12	37.712	37.712	—
Joego-Slavië.....	8	8	8	23.313	23.260	+ 0.23
Iersche Vrijstaat.....	4	1	4	18.000	6.170	+191.73
België.....	37	36	37	47.911	48.020	— 0.23
Italië.....	51	51	51	82.850	79.324	+ 4.45
Polen.....	62	62	62	115.000	98.249	+ 17.05
Denemarken.....	9	9	9	43.000	43.500	— 1.15
Zweden.....	19	20	19	49.400	50.514	— 2.21
Turkije (Europ. en Aziat.).....	4	3	4	32.524	25.968	+ 25.25
Totaal.....	538	534	538	977.870	876.843	+ 11.52

na-eischt dispensatie wettelijke goedkeuring. Het bankpapier zal, althans op den duur, inwisselbaar zijn in goud, en wel tot een minimum van ongeveer 400 ons fijn. Voorloopig echter zal van deze inwisseling nog wel niets komen, aangezien Canada nog niet tot de vaststelling van een nieuw goudpeil voor den Canadeeschen Dollar is overgegaan.

De nieuwe regeling zal dus, als zij in alle opzichten zal zijn doorgevoerd, neerkomen op de invoering van een goudkernstelsel in Canada. Een vergelijking met Nieuw-Zeeland toont, dat tusschen de in beide gebieden getroffen regelingen zeer groote verschillen bestaan.

Britsch-Indië.

In dit land wacht een wetsontwerp tot instelling van een Reserve Bank of Indië op de goedkeuring van den Onderkoning.

Onder de nieuwe wet zal deze Reserve Bank de eenige instelling zijn, welke bankpapier mag uitgeven en de in omvang beperkte centrale bankfuncties van de Imperial Bank of India overnemen.

De Indische geldcirculatie bestaat uit zilveren Rupees en Staatspapiergeld, inwisselbaar in Rupees. Op een nog nader te bepalen tijdstip zal de Reserve Bank het Gouvernementspapier tegen bankpapier inwisselen en de daartegen door het Gouvernement aangehouden dekking overnemen. Het nieuwe bankpapier zal wettig betaalmiddel zijn en inwisselbaar zijn in Rupees. Op het voorbeeld van de Bank of England zal de Reserve Bank worden verdeeld in een Issue Department, belast met de uitgifte van bankpapier, en een Banking Department, waarin de andere bankzaken zullen worden verricht.

De dekking van het uit te geven bankpapier zal voor 40 pCt. moeten bestaan uit goud- en Sterlingwaarden; zoolang deze laatsten in de dekking voorkomen, zal de gouddekking niet mogen dalen beneden een bedrag van Rs. 400 millioen. De rest van het bankpapier zal moeten bestaan uit Indische teekening, Indische Staatsschuld op korten of langen termijn en onder zekere voorwaarden ook uit Rupee-wissels. De Gouverneur-Generaal in Rade mag dispensatie verlenen van het minimumpercentage, met dien verstande, dat de gouddekking nimmer beneden het zoeven genoemde bedrag van Rs. 400 millioen zal mogen dalen.

De Bank zal verplicht zijn om Sterling te koopen en te verkoopen tot prijzen, overeenkomende met de pariteit van 1 s. 6 d.

Hieruit volgt, dat Britsch-Indië feitelijk een Sterling-standaard zal hebben met een zekere minimum gouddekking, welke echter niet beslissend is voor den koers van de Rupee ten opzichte van andere geld-eenheden. Immers, de inwisseling van het bankpapier geschiedt in Rupees en deze zullen weder gefixeerd zijn, niet ten opzichte van het goud, doch ten opzichte van het Pond Sterling.

Zoo ziet men, dat met betrekking tot de verschillende deelen van het Britsche Wereldrijk een

streven merkbaar is om te geraken tot oprichting van centrale banken; zoodat op den duur het geheele Imperium voorzien zal zijn van een aaneensluitende reeks van opperste bankinstellingen, doch tevens is het duidelijk, dat de systemen, die in de onderscheiden gebieden gevolgd zullen worden, onderling niet onaanzienlijk afwijken.

Uit een oogpunt van rationeele circulatiebankwetgeving komt ons voorshands de regeling van Nieuw-Zeeland het meest geslaagd voor, omdat daar de beste verhouding tusschen vrijheid en gebondenheid bestaat. Minder geslaagd schijnt de oplossing, welke in Canada is voorgesteld; de gebondenheid aan het goud toch, welke daarbij wordt nagestreefd, zal tot eenige moeilijkheid aanleiding kunnen geven, indien Canada op den duur een „gold bullion standard” zou invoeren, terwijl andere deelen van het Wereldrijk een Sterling-standaard, of, zooals Nieuw-Zeeland, een vrije valutaregeling zouden hebben. Voorloopig zal het met deze moeilijkheden nog wel zoo'n vaart niet loopen, want het is niet aan te nemen, dat Canada tot het goud zou terugkeeren zonder verband met de rest van het Rijk. Maar wij kunnen ons voorstellen, dat bijv. bij divergentie van de politiek der Ver. Staten, waarmede Canada zulk een nauw contact heeft, en die van Groot-Brittannië, de Britsche Rijksheten van centrale banken wel eens gevaar zou kunnen loopen.

V. S.

De economische toestand van Rotterdam in het eerste kwartaal van 1934.

Na de kennisneming van de jaarcijfers over 1933 geeft bestudeering van de uiteraard veel lagere getallen over het enkele eerste kwartaal van het nieuwe jaar, welke wij vinden in de dezer dagen daarover verschenen statistiek van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, onwillekeurig een indruk van voorloopigheid. Het is alsof voorwerpen, die wij het laatst in het volle licht hebben gezien, zich slechts nog weder vaag beginnen af te teekenen in het eerste schemeren van een nieuwen dag. Mogen wij deze vergelijking ook anders uitwerken door op grond van de uitkomsten van het eerste kwartaal hoop uit te spreken op herrijzing van de welvaart van onze havenstad?

Zeker is, dat de verkeerscijfers bevredigend zijn, al moet bij het maken van vergelijkingen niet uit het oog worden verloren, dat zoowel het eerste als het laatste kwartaal van 1933 een vorstperiode hebben gekend, die in het thans verlopen tijdvak achterwege is gebleven. Deze laatste omstandigheid is oorzaak, dat wij althans aan vergelijking van de absolute cijfers niet te veel waarde kunnen hechten. Bemoeidigend is echter, dat de positie van Rotterdam verhoudingsgewijs wat is verbeterd. Het aandeel van de haven op de scheepvaart van het geheele Koninkrijk is, vergeleken bij het overeenkomstige kwartaal van het vorige jaar, gestegen van 46,69 pCt. tot 47,58 pCt. van het aantal rechtstreeks uit zee binnengeko-

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	13-19 Mei 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	13-19 Mei 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	35.338	510.003	451.234	1.000	20.009	11.870	530.012	470.104
Rogge	13.120	197.275	172.191	—	12.757	2.195	210.032	174.386
Boekweit	1.195	9.659	10.765	—	—	25	9.659	10.790
Mais	20.922	377.691	419.534	13.058	96.043	85.845	473.734	505.379
Gerst	10.167	157.800	124.665	—	25.554	14.023	183.354	138.688
Haver	4.470	62.071	74.003	150	1.853	1.922	63.924	75.925
Lijnzaad	5.180	106.107	108.418	6.720	115.660	136.583	221.767	245.001
Lijnkoek	743	40.137	26.435	—	25	—	40.162	26.435
Tarwemeel	471	7.495	8.635	6	1.196	3.338	8.691	11.973
Andere meelsoorten	1.694	23.225	22.742	—	2.462	4.047	25.687	26.789

men schepen, alsmede ten aanzien van hun tonnage van 52,21 pCt. tot 56,24 pCt. In het kader van het scheepvaartverkeer op de gezamenlijke havens van Groot-Hamburg, Antwerpen en den Nieuwen Waterweg is het aandeel van de enkele haven van Rotterdam gestegen van 25,58 pCt. tot 28,1 pCt. van het aantal binnengekomen schepen en van 27,42 pCt. tot 30,56 pCt. voor hun tonnage.

De overeenkomstige cijfers voor het goederenvervoer over Rotterdam spreken dezelfde taal, zij het dan op minder overtuigende wijze. Voor het geheele goederenvervoer zien wij een vooruitgang van 33,81 pCt. tot 34,74 pCt.; voor het vervoer zonder de typische massa-artikelen (granen, meststoffen, hout, erts, minerale oliën en steenkool) van 22,24 pCt. tot 23,98 pCt. Op den Rijn is het beeld niet anders geweest: het aandeel van Rotterdam aan het totale goederenvervoer langs Lobith is gestegen van 46,21 pCt. tot 50,33 pCt. De verlaging van het havengeld heeft onder de havens in de Rijn-Maasdelta een verschuiving ten koste van Schiedam en ten bate van Rotterdam in het leven geroepen.

In verband met één en ander zien wij vooruitgang in het bunkerbedrijf, eenige toeneming van de taken, verricht in dienst van bij de S.V.Z. aangesloten werkgemers, meerdere levendigheid in het telefoon- en telegraafwezen (opmerkelijk: het telefoonverkeer met Duitschland maakt een uitzondering).

Nogmaals: moeten wij ons nu verheugen? In de eerste plaats moet ter tempering van de voldoening er op worden gewezen, dat vooral erts en steenkool de lading hebben geleverd, die de betere verkeerscijfers verklaart. De grootere levendigheid in de Duitse industrie, welke in het laatste Kwartaalbericht van dit blad is vermeld, is daarbij wel in het spel. In dit verband treft het onmiddellijk, dat de toeneming van het zeegoederenvervoer niet of nauwelijks is veroorzaakt door in- en uitvoer in den engeren zin, de doorvoer heeft den grooten stoot gegeven.

Een vraag, die aan deze bevinding aansluit, is deze, of en in hoeverre de Nederlandsche agrarische politiek de Rotterdamsche havenbeweging treft. De den laatsten tijd veel besproken vermindering der graanaanvoeren is dan een veeg teeken.¹⁾ Ook de invoeren van vruchten, zuidvruchten, groenten en aardappelen zijn sterk verminderd. Daaronder hebben zich de Amerikaansche appelen nog goed gehouden. Intusschen moeten wij ook op dat artikel niet al te gerust zijn. Immers is het laatste kwartaal van 1933 slecht geweest, zoodat het seizoen als geheel tot dusver nog niet wijst op zeer groote toeneming der aanvoeren, die dan nog niet mogen worden geïdentificeerd met de invoeren tot verbruik, de eenige, die rechtstreeks den invloed der monopolieheffingen ondervinden. Tenslotte moet worden afgewacht, of en hoelang importeurs met het oog op de tegenwoordige uitkomsten deze groote aanvoeren zullen volhouden. Er is voor Rotterdam en Nederland op het oogenblik heel weinig reden, om gerust te zijn op de toekomstige ontwikkeling van de graan- en fruit- en groentemarkten, waarop onze haven de laatste jaren vooral heeft gedreven.

Het is daarom te hopen, dat de nieuwe Minister van Economische Zaken niet minder dan zijn bevreemde voorganger — het interregnum niet medege-rekend — oog zal toonen te hebben voor de betekenis van Rotterdam in het kader van onze volkswelvaart en het complex van gewichtige vaderland-sche belangen, dat met het wel en wee van onze grootste havenstad is verbonden, op de juiste waarde zal weten te schatten.

L.

¹⁾ In Duitschland, dat ons op denzelfden weg ver-voert is gegaan, treft de geweldige vermindering van het graanvervoer over Hamburg, in beide richtingen.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens)

Afdeling I Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 193 ¹			Zuiver bedrag der kohieren (met inbegrip v/d. opc. v/h. Leeningf. ¹⁴) voor den vorigen dienst t. m. dezelfde maand van het vorige jaar ²)
	Benaming der middelen	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of anders dan wegens betaling op de kohieren afgeschreven	
Grondbelast. a)	9.470.956	—	9.470.956	9.373.939
Inkomst.bel. b)	21.865.510	762.164	21.103.346	25.977.283
Vermogensbel. c)	5.941.663	55.788	5.885.874	5.698.627
Verdedig.bel. I	3.179.444	50.499	3.128.946	3.057.985
Totalen..	40.457.573	868.451	39.589.122	44.107.834

a) $\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwd eigendommen.

b) Hoofdsom + 20 procenten. c) Hoofdsom + 55 procenten.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het met 1 Mei 1934 aanvangende belastingdienstjaar 1934/1935 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934.

²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1932/1933.

Afdeling II. Overige middelen.	April 1934	Sedert 1 Januari 1934	Overeenkomstige periode 1933
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmibel. *)	1.424.605	3.017.447	2.171.618
Rechten op den invoer *)	5.963.752	20.630.062	26.463.816
Statistiekrecht:	138.916	567.023	609.260
Accijns op zout	155.888	671.862	762.943
Accijns op geslacht ...	536.040	2.323.743	2.089.270
Accijns op wijn *)	50.625	766.784	687.576
Accijns op 't gedistill. *)	2.408.196	9.904.412	10.915.121
Accijns op bier *)	814.299	2.965.780	3.729.714
Accijns op suiker *) ...	4.126.356	15.860.179	20.493.235
Accijns op tabak *) ...	2.064.329	8.930.812	9.516.579
Bel. op gouden en zilverw.	40.535	182.654	207.953
Omzetbelasting ³⁾	3.456.893	12.638.509	—
Couponbelasting ⁴⁾	368.506	835.995	—
Recht. en boeten v. zegel*) ⁵⁾	1.301.850	5.699.348	4.957.481
Recht. en boet. v. registr.	943.863	3.695.124	3.664.975
Recht. en boet. v. succes-sie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	2.724.267	10.771.996	10.894.162
Opbrengst d. loodsgelden	268.269	1.272.945	1.147.925
Totalen....	26.787.189	100.734.675	98.311.628

*) Hoofdsom en procenten, ook wat betreft de ontvangsten over het vorige jaar, bedoeld in kolom 3.

³⁾ Het verschil tusschen de raming en de opbrengst van dit middel, is in hoofdzaak het gevolg van de in vorige overzichten medegedeelde oorzaken.

⁴⁾ Ofschoon de raming van dit middel over een vol jaar is berekend, trad de wet tot heffing van deze belasting eerst op 25 Februari 1934 in werking.

⁵⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. f 216.061. (Beursbel.)

⁶⁾ Id. f 1.221.363.

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	3.614.038	6.030.391	5.650.624
Rijwielbelasting	34.878	91.395	100.903
Totaal	3.648.916	6.121.786	5.751.527

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1933/1934 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand April 1934	Zuiver bedrag der kohieren voor den dienst 1932/33 tot en met dezelfde maand van 1933
Gemeente.f.belast. . .	58.839.628	69.683.745
Tijd. opc. o. d. gem.f.b.	22.448.663	—
Opc. verm. t. get. v. 50	5.454.784	5.362.355
Tijd. opc. o. d. verm.b.	3.272.870	—

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels. 2 1/2 19 Sept. '33	Lissabon .... 5 1/2 8 Dec. '33
Bk. { Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept. '33	Londen ..... 2 30 Juni '32
{ Vrsch. in R.C. 3 19 Sept. '33	Madrid ..... 6 26 Oct. '32
Athene ..... 7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 1 1/2 1 Feb. '34
Batavia ..... 4 1/2 16 Aug. '33	Oslo ..... 3 1/2 22 Mei '33
Belgrado ..... 7 9 Febr. '34	Parijs ..... 3 8 Febr. '34
Berlijn ..... 4 22 Sept. '32	Praag ..... 3 25 Jan. '33
Boekarest ..... 6 5 Apr. '33	Pretoria .... 3 1/2 15 Mei '33
Brussel ..... 3 26 Apr. '34	Rome ..... 3 11 Dec. '33
Budapest ..... 4 1/2 17 Oct. '32	Stockholm ... 2 1/2 1 Dec. '33
Calcutta ..... 3 1/2 16 Febr. '33	Tokio ..... 3.65 2 Juli '33
Dantzig ..... 3 6 Mei '33	Weenen ..... 5 23 Mrt. '33
Helsingfors ..... 4 1/2 20 Dec. '33	Warschau ... 5 26 Oct. '33
Kopenhagen .... 2 1/2 1 Dec. '33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

OPEN MARKT.

	1934				1933	1932	1914
	19 Mei	14/19 Mei	7/12 Mei	30 April/5 Mei	15/20 Mei	16/21 Mei	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	1 1/8	1 1/8-1/4	1 1/8-3/8	1 1/8-2 1/4	2 1/8-3	9/16-7/8	3 1/8-3 1/4
Londen Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/2-1	3/4-1	1/2-1	3/4-1 1/2	1 1/4-2
Partic. disc.	7/8-15/16	7/8-15/16	7/8-15/16	7/8-15/16	1/2-9/16	1/8-1/4	4/4-3/4
Berlijn Daggeld...	4-5 1/4	4-5 1/4	4-5 1/4	4 1/4-5 3/4	4 1/4-5 1/2	5 1/8-6 1/4	—
Maandgeld	4 1/2-5 1/4	4 1/2-5 1/4	4 1/2-5 1/4	4 1/2-5 1/4	4 1/2-6	5-7 1/4	—
Part. disc.	3 7/8	3 7/8	3 7/8	3 7/8	3 7/8	4 7/8	2 1/8-1/2
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/2	5 1/2	—
New York Daggeld 1)	1	1	1	1	1	1 1/4	1 1/4-2 1/2
Partic. disc.	1/4	1/4	1/4	1/4	3/4	2 1/2-3 1/4	—

1) Koers van 18 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.
2) Koers van 18 Mei. 3) Koers van 14/18 Mei. 4) Koers van 17/21 Mei.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
15 Mei 1934	1.47 7/8	7.53	58.30	9.73 5/8	34.48 1/2	100 7/8
16 " 1934	1.47 7/8	7.53 1/4	58.30	9.73 3/4	34.47 1/2	100 7/8
17 " 1934	1.47 7/8	7.52 7/8	58.26	9.73 1/2	34.47	100 7/8
18 " 1934	1.47	7.51 1/2	58.18	9.73 1/2	34.46 1/2	100 7/8
19 " 1934	1.47 1/8	7.52 1/4	58.10	9.73 1/2	34.46	100 7/8
21 " 1934	—	—	—	—	—	—
Laagste d.w.1)	1.46 7/8	7.50 3/4	58.02 1/2	9.73	34.42 1/2	100
Hoogste d.w.1)	1.47 5/8	7.53 3/4	58.35	9.74 1/2	34.50	100 7/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest *)	Milaan **)	Madrid **)
15 Mei 1934	47.88 3/4	—	6.14 1/2	1.48	12.54	20.17 1/2
16 " 1934	47.95	—	6.14 1/2	1.48	12.54 1/2	20.18
17 " 1934	47.92 1/2	—	6.15	1.48	12.55	20.17 1/2
18 " 1934	47.97	—	6.15	1.48	12.54 1/2	20.17 1/2
19 " 1934	47.95	—	6.15	1.48	—	—
21 " 1934	—	—	—	—	—	—
Laagste d.w.1)	47.82 1/2	—	6.10	1.45	12.52 1/2	20.10
Hoogste d.w.1)	48.02 1/2	28.—	6.17 1/2	1.50	12.60	20.30
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors *)	Buenos Aires *)	Montreal *)
15 Mei 1934	38.85	33.65	37.85	3.34	34 3/4	1.47 7/8
16 " 1934	38.85	33.65	37.85	3.33	34 3/8	1.47 5/8
17 " 1934	38.80	33.60	37.80	3.33	34 1/8	1.47 1/2
18 " 1934	38.75	33.55	37.75	3.33	34	1.47 5/8
19 " 1934	38.80	33.60	37.80	3.33	34	1.47 7/8
21 " 1934	—	—	—	—	—	—
Laagste d.w.1)	38.50	33.30	37.50	3.30	33 1/2	1.47
Hoogste d.w.1)	39.10	33.90	38.10	3.37 1/2	35 1/4	1.48
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
15 Mei 1934	5.11 1/4	6.61	39.61	67.88
16 " 1934	5.10 7/8	6.60 3/4	39.59	67.88
17 " 1934	5.11	6.62 1/4	39.64	68.—
18 " 1934	5.10 7/8	6.61 1/4	39.49	67.95
19 " 1934	5.10 7/8	6.61 1/4	39.55	67.94
21 " 1934	5.11 1/8	6.61 1/4	39.63	68.—
22 Mei 1933	3.89 1/2	4.53 3/4	27.07	46.37
Muntpariteit ..	4.86	3.90 3/8	23.81 1/4	40 3/8

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	5 Mei 1934	12 Mei 1934	14/19 Mei '34 Laagste	19 Mei 1934 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/4	97 3/4	97 5/8	97 5/8
Athene	Dr. p. £	530	530	530	530
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest ..	Pen. p. £	17 1/4	17 1/4	17 1/4	17 1/4
Buenos Aires	d. p. \$	24 1/4	25 1/4	24 1/4	25 1/4
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 3/32	1/6 1/10	1/6	1/6 3/32
Constantin ..	Piast. p. £	630	630	630	630
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/4 3/4	1/5 1/10	1/4 3/4	1/5 1/10
Kobe	Sh. p. yen	1/2 3/4	1/2 3/4	1/2 3/4	1/2 3/4
Lissabon	Escu. p. £	110	110	109 3/4	110 3/4
Mexico	\$ per £	18 1/4	18 1/4	18	19
Montevideo ..	d. per £	18 1/4	19	18 1/4	19
Montreal ..	\$ per £	5.10 1/2	5.10 5/8	5.09 1/2	5.11
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 3/32	4 1/4	4 1/4	4 1/4
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/3 1/8	1/3 1/8	1/2 3/4	1/3 1/8
Singapore ..	id. p. \$	2/4 5/32	2/4 5/32	2/4 1/16	2/4 5/32
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	27	27	26 3/4	27 1/4

ZILVERPRIJS		GOUDPRIJS 2)		
Londen 1) N.York 2)		Londen		
15 Mei 1934..	19 5/16	44 1/2	15 Mei 1934....	136 1/2
16 " 1934..	19 1/8	44	16 " 1934....	136/-
17 " 1934..	19 11/16	44 7/8	17 " 1934....	136/1
18 " 1934..	19 7/8	44 3/4	18 " 1934....	136.2
19 " 1934..	19 9/16	45	19 " 1934....	136/2 1/2
21 " 1934..	—	45 1/8	21 " 1934....	—
22 Mei 1933..	18 3/4	33 3/8	22 Mei 1933....	122/8 1/2
27 Juli 1914..	24 11/16	59	27 Juli 1914....	84/10 3/4

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	7 Mei 1934	15 Mei 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 8.639.934,17	f 17.732.003,80
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorsch. op ult. April (resp. Mrt.) '34 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. ender gem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 100.455,57	" 54.813,42
Id. aan Suriname.....	" 7.981.020,44	" 3.443.955,07
Id. aan Curaçao.....	" 277.173.080,76	" 277.715.735,45
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buiten. Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1) Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	" 11.575.572,19	" 11.990.853,19
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeld-leeningen aan gemeenten (saldo)....	" 4.374.662,57	" 2.595.051,13
	" 106.858.470,94	" 109.133.780,33
	" 39.241.953,39	" 34.191.109,28
	" 16.371.404,80	" 14.264.574,02
Verplichtingen.		
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrool verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 434.025.000,—	" 434.025.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 37.370.000,—	" 37.370.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.350.757,—	" 1.348.799,—
Schuld op ult. April (resp. Mrt.) '34 a/d gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede op die bel. en op de verm. bel.	" —	" —
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1) ..	" 8.532.518,58	" —
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 107.321.412,17	" 112.430.098,37
Id. aan diverse instellingen 1)	" 6.389.736,11	" 6.864.241,05

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	12 Mei 1934	19 Mei 1934
Saldo Javasche Bank.....	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	f 69.414.000,—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell. Schatkistpromessen.....	f 277.599.000,—	" 274.917.000,—
Schatkistbiljetten.....	" 1.000.000,—	" 1.000.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 10.705.000,—	" 10.705.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank. Voorschot van de Javasche Bank....	" 1.386.000,—	" 1.385.000,—
	" 2.100.000,—	" 1.802.000,—
	" 3.470.000,—	" 3.655.000,—

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.					
Data	Metaal	Circulatie	Voorschotten aan de kolonte	Disconto's	Diverse rekeningen
1 April 1934	4.513	4.612	121	120	580
1 Maart 1934	4.510	4.564	62	120	521
1 Februari 1934	4.660	4.802	117	116	580
1 Januari 1934	4.801	4.916	105	117	610
1 April 1933	4.712	4.906	68	150	653

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva.

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 100 K.G.		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		(Loosduinen)						RUND- VLEESCH (versch) Gem.v.3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%
1925	17,20	100,0	13,07	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	26,47	100,0	23,08	100,0	5,83	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	26,32	99,4	23,83	103,3	7,60	130,3	96,40	103,7	93,12	120,2
1930	9,67	56,3	6,22	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	16,32	61,7	18,28	79,2	3,51	60,2	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	18,49	69,9	16,89	73,2	4,33	74,3	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22	30,4	4,62	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	16,71	63,1	11,87	51,4	3,57	61,2	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,01	29,2	3,54	27,1	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	14,47	54,7	9,96	43,2	1,86	31,9	52,—	55,9	49,50	63,9
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	40,—	51,6
Febr. " "	5,30	30,8	5,07	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,—	73,1	34,—	43,9
Maart " "	5,52	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	32,—	41,3
April " "	5,65	32,7	6,22	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	20,38	77,0	15,06	65,3	5,27	90,4	63,—	67,7	28,—	36,1
Mei " "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	13,03	49,2	14,78	64,0	3,71	63,6	63,—	67,7	26,—	33,5
Juni " "	5,22	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	129,75	27,8	—	—	5,76	25,0	1,73	29,7	67,—	72,0	34,—	43,9
Juli " "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	128,75	28,1	—	—	—	—	—	—	64,—	68,8	35,50	45,8
Aug. " "	5,20	30,2	4,07	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	62,—	66,7	40,50	52,2
Sept. " "	5,47	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	—	—	—	—	—	—	55,—	59,1	42,50	54,8
Oct. " "	5,25	30,5	3,92	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	—	—	—	—	—	—	51,—	54,8	44,—	56,8
Nov. " "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Dec. " "	4,72	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. " "	4,77	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart " "	5,05	29,4	3,82	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	59,3
April " "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	14,62	55,2	13,59	58,9	3,27	56,1	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei " "	5,40	31,4	3,77	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	14,32	54,1	10,74	46,5	1,51	25,9	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni " "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	5,56	24,1	0,81	13,9	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli " "	5,82	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. " "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	—	—	—	—	—	—	49,—	52,7	49,25	63,5
Sept. " "	4,95	28,8	3,47	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	—	—	—	—	—	—	50,25	54,0	54,—	69,7
Oct. " "	4,40	25,6	3,—	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	—	—	—	—	—	—	56,25	60,5	54,25	70,0
Nov. " "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	—	—	—	—	—	—	59,50	64,0	54,37	70,2
Dec. " "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	60,75	65,3	53,50	69,0
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	—	—	—	—	—	—	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. " "	3,40	19,8	2,77	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart " "	3,25	18,9	2,72	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	—	—	—	—	—	—	61,75	66,4	50,50	65,2
April " "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	17,03	64,3	12,20	52,9	4,61	79,1	63,50	68,3	49,12	63,4
7 Mei	3,20	18,6	2,80	21,4	67,50	29,2	62,00	26,3	150,50	32,5	14,25	53,8	16,83	72,9	3,23	55,4	64,—	68,0	48,50	62,6
14 " "	3,35	19,5	2,85	21,8	62,00	26,8	62,50	26,5	153,00	33,1	12,37	46,8	10,53	45,6	1,97	33,9	66,—	71,8	48,50	62,6
22 " "	3,30	19,2	2,90	22,2	58,00	25,1	61,50	26,1	154,50	33,4	13,50	51,0	9,66	41,9	1,70	29,2	65,—	69,9	47,—	60,6

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74 1/2 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) De jaargemiddelden zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van het betreffende

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN			
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,90 Bé s. g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/660 §cts. per U.S. gallon		KATOEN						WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto	
	f.	%	f.	%	§cts.	%	§cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
Jan. 1932	8,25	76,3	0,71	42,3	5,25	35,3	6,65	28,6	5,09	17,4	3,38	36,2	16,50	30,0	9,00	30,5	11,63	33,5	7,10	59,2
Febr. " "	8,25	76,3	0,71	42,3	4,92	33,1	6,90	29,7	5,31	18,1	3,51	37,6	16,25	29,5	9,00	30,5	11,75	33,9	7,25	60,4
Maart " "	8,35	77,3	0,71	42,3	4,62	31,1	6,90	29,7	5,37	18,3	3,30	35,3	16,50	30,0	8,75	29,7	10,25	29,5	7,40	61,7
April " "	8,65	80,1	0,86	51,2	4,34	29,2	6,25	26,9	5,08	17,4	3,08	33,0	16,50	30,0	9,00	30,5	9,25	26,7	7,40	61,7
Mei " "	8,30	76,9	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,57	15,6	2,76	29,5	15,75	28,6	8,25	28,0	8,88	25,6	7,40	61,7
Juni " "	8,25	76,3	0,86	51,2	4,25	28,6	5,25	22,6	4,44	15,2	2,55	27,3	15,25	27,7	7,75	26,3	9,—	25,9	7,40	61,7
Juli " "	8,10	75,0	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,97	17,0	2,77	29,6	16,00	29,1	8,50	28,8	9,75	28,1	—	—
Aug. " "	7,80	72,2	0,86	51,2	4,30	28,9	7,35	31,6	5,71	19,5	3,33	35,6	15,75	28,6	8,25	28,0	12,—	34,6	5,70	47,5
Sept. " "	7,75	71,8	0,86	51,2	4,37	29,4														

(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾)

Table with columns for ZUIVEL EN EIERN (Boter, Kaas, Eieren, Koper, Lood, Tin, IJzer) and METALEN (Gieterij, Zink, Goud, Zilver). Rows show monthly price data from 1925 to 1933.

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van tot 23 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3

BOUWMATERIALEN KOLONIALE PRODUCTEN

Table with columns for VURENHOUT, STEENEN, CACAO, COPRA, KOFFIE, RUBBER, SUIKER, THEE, and INDEXCIJFER. Rows show monthly price data from 1925 to 1933.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie van den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 22 Mei 1934.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 22.744.641,78 Bijbnk. „ 474.590,85 Ag.sch. „ 4.897.514,65	f	28.116.747,28
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 1.360.725,—	„	—
Af: Verkocht maar voor de bk.nog niet afgel.	—	„	1.360.725,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 101.888.526,95 ¹⁾ Bijbnk. „ 5.497.235,09 Ag.sch. „ 43.513.049,05	f	150.898.811,09
Op Effecten	f 146.540.893,20 ¹⁾	„	—
Op Goederen en Spec.	f 4.357.917,89	„	150.898.811,09 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	Munt, Goud f 105.221.450,— Muntmat., Goud „ 700.116.575,17	f	805.338.025,17
Munt, Zilver, enz.	f 24.224.978,58	„	—
Muntmat., Zilver..	—	„	829.563.003,75 ²⁾
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfond's	—	„	21.375.606,11
Gebouwen en Meub. der Bank	—	„	5.000.000,—
Diverse rekeningen	—	„	7.031.449,95
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	—	„	18.331.195,17
	f		1.061.677.538,35

Passiva.

Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefond's	„	3.749.272,82
Bijzondere reserve	„	5.000.000,—
Pensioenfond's	„	8.786.078,17
Bankbiljetten in omloop	„	900.557.055,—
Bankassignatiën in omloop	„	42.750,68
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	f	18.778.819,60
Anderen	„	99.426.823,25
Diverse rekeningen	„	118.205.642,85
	f	5.336.738,83
	f	1.061.677.538,35

Beschikbaar metaalsaldo f 423.053.692,09
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 1.057.634.230,—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland „ 6.567.252,47

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
22 Mei '34	105221	700.117	900.557	118.248	423.054	81
14 „ '34	105722	697.029	912.511	104.889	420.260	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
22 Mei 1934	28.117	—	150.899	1.361	7.031
14 „ 1934	28.651	—	152.304	1.154	7.213
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
19 Mei '34 ¹⁾	145.310	—	187.250	28.330	59.078
12 „ '34 ¹⁾	145.060	—	189.280	28.340	58.012
14 Apr. 1934	113.361	31.560	192.049	29.220	56.414
7 „ 1934	113.334	32.177	194.188	27.787	56.721
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis- conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
19 Mei '34 ¹⁾	900	72.130	—	9.910	67
12 „ '34 ¹⁾	810	74.450	—	10.810	67
14 Apr. 1934	241	9.374	50.115	10.725	65
7 „ 1934	295	9.298	49.749	10.996	66
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluippost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
16 Mei 1934	192.046	378.443	72.790	5.321	10.048
9 „ 1934	192.085	378.789	72.444	5.330	10.142
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
16 Mei '34	75.413	11.215	99.928	35.482	73.604	50,1
9 „ '34	81.458	7.480	109.058	35.932	73.296	48,0
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarp. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
11 Mei '34	76.608	575	14	5.689	1.081	4.602	3.200
4 „ '34	76.177	558	15	6.032	1.082	4.670	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen 1)	Circulatie	Regk. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
11 Mei '34	5.973	2.636	81.088	428	1.896	14.480
4 „ '34	5.973	2.469	81.698	371	1.803	13.757
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Mei 1934	160,9	28,5	5,2	2.974,6	62,7
6 „ 1934	183,6	23,9	7,4	3.078,5	89,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Regk.- Crt.	Diverse Passiva
15 Mei 1934	319,2	573,0	3.460,7	477,1	145,2
6 „ 1934	316,7	527,5	3.521,9	488,0	146,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	94,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 6 Mei 1934, resp. 58, 58 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data 1934	Goud		Munt en diversen	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfond's	Voorschot aan den Staat	Overheids-fond's	Circulatie	Regk. Crt.	
	Munt en metaal	Munt en diversen							Schatkist	Partic.
16 Mei	2.606	61	711	51	347	40	3.484	87	326	
9 „	2.704	62	726	50	347	40	3.508	83	329	

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certificaten ¹⁾		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
9 Mei '34	4.615,7	4.585,0	234,3	36,6	6,7
2 „ '34	4.617,6	4.586,5	232,3	38,3	8,3

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula- tie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings-perc. ³⁾	Algem. Dek- kings-perc. ⁴⁾
9 Mei '34	2.431,8	3.059,9	3.994,9	146,3	68,7	—
2 „ '34	2.431,8	3.058,8	3.993,4	146,3	68,8	—

1) Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de § op 31 Jan. '34 van 100 op 59.06 cents werd gedevalueerd.
2) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.
3) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 4) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
2 Mei '34	6	8.136	9.326	2.788	17.730	4.454
25 Apr. '34	7	8.120	9.351	2.779	17.926	4.477

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng- land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be- treffende valuta.